

Abonamentul:

pe 1 an 5 cor.
pe 1/2 an 2-50
pe 1/4 an 1-25

ROMANIA:

pe 1 an 7 lei
pe 1/2 an 3-50

TARA NOASTRA

Redacția
și
administrația
SIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Revistă politică-culturală

Apare săptămânal, sub direcția d-lor IL. CHENDI și OCT. GOGA.

ÎNVIERE...

An de an ne reamintește întreaga lumea creștină marea „tragedie a Crucii”, al cărei erou Christos — Dumnezeu-omul — s'a adus pe sine jertfă pentru idealul de-a înălța omenimea din noroiul moravurilor decăzute, la curățenia celei mai altruiste iubiri, din orbecarea rușinoasă în întunerecul păcătos la lumina soarelui dreptății, chemat a revărsa pretutindena belșugului mulțămirii și al continuei perfecționări în sentimente și acțiuni.

Fortuna și întunerecul, ce s'au ivit la moartea Lui, n'au putut răci căldura iubirii evanghelice. Greutatea pietrii de pe mormânt n'a putut împiedeca reînvierea idealului omenimei, căci puterea idealurilor este neînvîngibilă. Întunerecul s'a risipit; piatra s'a răsturnat și un spirit nou a început a conduce acțiunile omenești. Grandioasa concepție de pedagogie socială și morală, cuprinse în învățăturile evanghelice ale Celui răstignit pe Cruce, au schimbat de fapt multe în lume. Apostolii și ucenicii lui Christos — cu flamura iubirii deaproapelui în mână — au îmblânzit moravurile; iară martirii creștinismului, cari cu zâmbetul cald pe buze se aruncau în gura morții — au topit ghița din sufletul rece al tiranilor celor păgâni. Arma biruinții lor a fost tăria convingerii în sublimitatea învățăturilor, ce le propovăduiau; iară trofeul învingerii le-a fost, nu ură și răsbunare — ci duhul iertării, a fost cuvintele din cântarea Paștilor, „Să iertăm toate pentru înviere, și unii pe alții să îmbrățișăm; să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi”.

Reamintirea învierii lui Christos, carele a biruit puterea cărturarilor și a fariseilor și a învins moartea, acest duh de iertare și de pace, face ca praznicul Paștilor să fie cea mai frumoasă sărbătoare a Creștinătății. Ea umple sufletul oamenilor de bucuria, din care se naște *convingerea în nemurirea idealurilor*; ele fac, ca din ruinele posomorite ale visurilor noastre pierdute și îngropate, și din troianul suferințelor și durerilor pătimirii noastre să răsară floarea nădejzii de mai bine, nădejdea mântuirii.

Biserica a statorit timpul acestui praznic deodată cu sărbătoarea cea mai veselă a vechimei, cu preamărirea zeiței primăverii, ca astfel fenomenele și minunățiile din natură să facă mai plauzibilă minunea tainică și neînțeleasă de mintea omenească a învierii. — Timp îndelungat stau față'n față elementele

în odrăslirea mugurilor de pe creanga amorțită, în incolțirea firului de holdă din grăuntele dat putregiunii, și 'n viața naturii întregi și a tainelor ei, în toate ni se simbolizează an de an minunea cea mare din „tragedia Crucii”, învierea.

Nimic mai firesc, decât ca acest praznic al Paștilor să ne întărească nădejdea biruinței idealurilor poporului nostru, cari tind la susținerea deplină a românității noastre, la dezvoltarea neîmpedată a culturii noastre cu toate elementele, ce-o constituiesc ca traiu național.

In viața de toate zilele — ce-i drept — observăm, că deși de aproape două mii de ani strălucesc pe flamura creștinismului cuvintele aurii: „Să iubim unii pe alții, ca într'un gând să mărturisim” — totuși sublimitatea lor încă n'a pătruns în sufletul tuturor.

Tot mai sunt popoare, cari se îndușmănesc; tot mai sunt apăsăți și — apăsători. Iubirea deaproapelui n'a creat pretutindena cuvenita armonie între cei tari și cei slabi. Germanii din Prusia d. e. și acum, în acest veac înaintat, cearcă să lipsească pe Poloni prin germanizare de limba lor națională, prin expropriare de moșia și pământul strămoșesc și de condițiile de traiu, cari îi închiagă în un popor deosebit. Polonii din Galiția — uitând ce rea este opresiunea dela un contrar puternic — apasă și ei cu mai multă necruțare pe conlocuitorii lor Ruteni acolo, unde soartea ia făcut pe ei stăpâni pe destinele țării. Iară compatrioții noștri Maghiari cred, că prin întreagă activitatea lor plină de șovinism din ultimele decenii le va succeda a despoia naționalitățile, și îndeosebi pe noi Români, de ceea ce au mai scump pe lume, de limba și ființa lor de Români, de idealurile, la cari țin morțiș.

Incercări zadarnice; speranța pierdută!

Noi luptăm pentru principii evanghelice, morale, asupra cărora nici un fel de forță nu poate birui. Rugurile martirilor vechi au devenit focuri de triumf pentru biruința învățăturilor marelui dascăl al lumii. Așa și pentru noi. Din inchisorile maghiare va răsări dreptatea cauzei românești. Din suferințe biruința.

Dușmanii creștinismului au avut în mâna lor toate mijloacele posibile de-a

* * Pe cruce... * *

*Precum a cerului splendoare se 'nchide într'un bob de rouă,
Așa sub fruntea ta boltită purtat-ai, Crist, o lume nouă...*

*Te văd pe muntele Golgotei.. In jurul tău, a plebei mare
Înaltă valuri răsfrătite și urlete prelungi de fiare,
Bătrâni cu gâturile goale își umflă vinele și țipă
Blestem de glasuri răgușite din mii de buze se 'nfiripă,
Se strâng ginguile uscate cercând zadarnic să scrișnească,
Femeile 'nceștează pumnul cu-o vitejie bărbătească,
Iar un copil pe care-odată l-ai mângăiat «Veniți copii!»
S'apleacă tainic... se ridică și-asvârle piatra cea dântii.*

*Îți văd privirea liniștită visând sub fruntea gânditoare,
Răsună undeva departe, un cântec de priveghetoare,
Și tu'l ascuți... Și ochii limpezi se-aprind deodată în vâpăi:
Infricoșat, amurgul cere un adăpost în ochii tăi...
Pleapele îți cad ușoare și genelz țî-se sărută
«E mort!» Golgota se goleşte, coboară noaptea grea, tăcută,
Dar n'ai murit! Mai ai o clipă... și mintea ta o porți, Isuse
Rătăcitoare 'n labirintul imens, al vremilor apuse...
Însângerate orizonturi în ochii minții se deschid:*

*Din cele patru zări s'arată sporind al armiiilor zid
Un vuiet lung străbate zarea și scuturile scânteiază
Ca niște valuri de aramă ce vor să nece întreg pământul,
Prelung răsună o chemare... o clipă larma încetează
Și dintr'odată, ca furtuna ce-o năvăleşte'n nouri vântul
Din temelii se surpă zidul și valurile se ciocnesc,
Arama scuturilor urlă, nechiază caii, se opresc
Zdrobite trupuri cad în sânge, deasupra lor oștirea trece,
Se'naltă caii și pe scuturi încep copitele să-și frece,
Însângerate râuri groase întind o plasă fumegândă,
Necentenit se schimbă locul, se schimbă sorții de izbândă,
Și când zăgazul cel din urmă l-au doborât învingătorii
Se'ntunecă, se-aprind cerul, fântânele își varsă norii,
Să spele sângele, să stingă cetățile ce ard în zare
Iar tunetul să 'năbușască plânsurile de 'nmormântare!...*

*...Și-n mintea ta, a nopții pace întinde bolțile-i senine...
Cu tine mor învingătorii, învinșii vor muri cu tine,
In raza soarelui de mâine nu vor mai plânge cei învinși
Nici care de triumf n'or trece pe trupurile celor prinși.*

*Cu moartea ta, o altă lume își va purta de-acî nainte
Eterna ei seninătate deasupra tristelor morminte
In care doarme legea vechiă și vechile fărâdelegi...*

*O vezi în sfânta și agonie, din chinul tău o înțelegi
Din noaptea care te 'nfășoară, din noaptea care te'nconună
Cu sfânta ei aureolă .. O vezi în razele de lună,
Ce poleiesc întreaga zare și peste fruntea ta s'aștern
Furându-te pe nesimțite în țara somnului etern...*

VICTOR EFTIMIU.

naturii, stihiiile lumii. Natura e în luptă cu iarna. Vânturi răci și viscole furioase își răscolesc mânia, provocată de ochirea caldă a razelor aurii, ce — ivindu-se dintre nori — atacă și spintecă în petece cojocul alb al iernei, care-și presimte agonia. Puterea de înviorare a primăverii biruie; ghița se topește, răceala scade; iarna moare. Natura învie; se începe *viețuță nouă*.

zdrobi noile învățături și pe propoveditorii lor. A lor eră puterea, bogăția, vaza; pe partea lor erau legile; în sufletul lor aveau destulă ură și voință de-a nimici noua mișcare; și leghion eră numărul lor; dară toate n'au folosit nimic, deși smeriții pescari ai Domnului n'aveau nimic din toate acestea, decât **credința puternică în idealul lor**. Asta-i puterea cea mai mare, căci în lupta pentru ideale, puterea intrinsecă a idealului va birui totdeauna orice forță brută. Iară în cazul nostru nu credem, că contrarii noștrii politici să ajungă la extremul de-a aplica forța brută, mai ales, că dela aceasta i-ar reține dinastia; iară forțele lor culturale nu sunt și nu vor deveni nici când atât de puternice, încât să nimicească cultura noastră proprie; din contră și elementele de cultură câștigate în școlile străine se vor topi de căldura sufletului românesc și se vor asimila în forme nouă de cultură națională.

Deci și tu, popor român, nu des-nădăjdui în suferințele și năcazurile pătimirii tale, căci nu-i înviere numai în natură, și nu învie idealul numai în biserică, ci cu siguranță are să urmeze mântuirea și biruința idealurilor și în viața poporului nostru, care tinde a rumpe cătușele, ce-i împedecă dezvoltarea ființei și a firii sale de Român, și a înainta cu pași mai repezi spre ținta viitorului său de aur. După împlinirea anilor pătimirii noastre, trebuie să urmeze învierea drepturilor, ce le avem, și ce ni-se cuvin ca cei mai fideli cetățeni ai patriei.

Nădejdea sosirii acestui praznic de mântuire, a acestor Paști naționale, ne-o dă tăria neamului nostru, care a văzut multe furtuni și primejdii trecând preste capul său, dar nu s'a dat înfrânt,

„Căci opinca-i talpa țării,
„Stă ca stânca'n fundul mării.
„Apa trece peste ea,
„Dar n'o duce, că e grea.

E înfiptă pe-un teritoriu compact, și conștiința națională să lățește în cercuri tot mai largi, formând garanția cea mai sigură pentru viitorul neamului.

Nădejdea noastră ni-o întărește tot mai mult faptul îmbucurător, că și în sânul poporului maghiar se ivesc tot mai multe glasuri, cari desaproabă sofismele „cărturarilor și fariseilor“ de azi, cari — orbiți de șovinism, — nu văd curățenia și sfințenia pretențiilor noastre drepte, recunoscute deatâtea ori și de fruntași de-ai politicii maghiare. Deci înzadar cearcă unii a seduce lumea cu aspirații, ce nu le avem, și a o speria cu fantome și lucruri, cari nu mai prind.

Așteptarea noastră culminează în nădejdea, că preabunul nostru Rege, care a răușit a deschide tuturor popoarelor sale din Austria calea dezvoltării lor naționale, va răuși a găsi căile și mijloacele de-a capacita ori de-a sili și pe ocârmuitorii țării noastre a da tuturor popoarelor, ceea ce li-se cuvine. Avem deplină încredere în dinastie, care — precum în trecut ni-a scutit și apărat — așa și mai ales prin fii ei din viitorul apropiat ne va ridica acolo, unde merităm după numărul, după valoarea și după jertfele, ce le-am făcut și ce le facem pentru patria noastră.

Crede deci, popor român, sus și tare în idealul drepturilor tale, nădăjduiește și fii sigur de împlinirea lui!

Dr. E. M. Cristea.

Propaganda de fapt.

Ziarele sunt pline de reflexiuni sentimentale asupra asasinării guvernului Galiției de către studentul Sicinski. Este un cas într'adevăr interesant atât pentru psiholog, cât și pentru omul politic. Psihologul are prilejul de a privi adânc într'un suflet omenesc, frământat de pasiuni și dus până la orbire în urmărirea unui ideal. Iar omul politic poate să-și dea seama de consecințele funeste ale fanatismului pe deoparte și ale greșelilor politice pe de alta.

Pentru noi, Românii din Ungaria omorul dela Lemberg își are însemnătatea sa specială. El s'a întâmplat aici aproape de noi, într'o Monarhie stăpânită

de acelaș Suveran, într'un stat cu civilizație occidentală și nu în Rusia de pildă, sau în Orientul depărtat, unde stările barbare îndreptătesc asemenea fapte. Și mâna ucigașului n'a fost înarmată de un simplu capriciu, ci de acelaș sentiment al dragostei de neam, al dragostei *bolnave* de neam, care adeseori pune la grea încercare pe fii oricărei naționalități subjugate.

Se știe că faptele eroice, fie ele cât de criminale, sunt sugestive. Indemnurile sboară repede dela un suflet impulsiv la altul și orice neam își are exaltații săi, răpiți de vârtejul patimei. Ceeace astăzi se crede cu neputință, fiind o epocă de liniște relativă, poate să devină o realitate mâne, când furtuna se va deslănțui. Iar Galiția e așa aproape de noi!

În astfel de împrejurări e bine să se spună un cuvânt cuminte. Stările politice din Galiția și cele dela noi fiind atât de asemănătoare, cu groază te gândești la aceleși consecințe. Și ori ce om cu mintea sănătoasă trebuie să caute de timpuriu a combate primejdia ce s'ar putea ivi la noi.

Trecutul și starea de astăzi ne sunt mărturie că nu noi suntem de vină dacă relațiile noastre cu rasa stăpânitoare se înăspresc pe zi ce merge. Politica guvernelor noastre e provocatoare și îngrămădește mereu otrava urei. În inimile tinere ale elevilor români la școlile străine se sădește într'adins acel germine al umilirei și al demnității ingenunchiate, care dezvoltându-se cu timpul, va trebui fatal să-și facă vânt. Căci sunt lovituri, cari repețindu-se, schimbă firea cea mai aleasă, întunecă rațiunea cea mai senină și nu se poate ști dacă la un moment dat atotcopleșitoarea ură nu va rupe cu furie zăgazarile tradiției și ale bunei chibzuieli politice.

Până acum nimeni nu ne poate învinui de cel mai mic păcat în această privință. Politica noastră a fost un model de corectitudine și de lealitate față de stăpânitorii fără scrupul. În parlament puținii noștri aleși au luptat cu mijloace europenești, până la istovire. În afară de

FOILETON.

POEZII

de Victor Eftimiu.

Poveste.

Frumoasei cu ochi mari și negri
Frumoși c'ai zinelor din vise
Când am plecat i-am spus de doru-mi
Și când venii, se logodise...

Mi-am îngropat atunci iubirea —
Sărmana, trista mea iubire! —
În cripta dragostelor moarte
Din țintirimul amintire.

Ei nu i-am spus de suferința-mi
Și nu i-am spus cât mă rânise
Frumoasei cu ochi mari și negri
Frumoși c'ai zinelor din vise.

De fericirea ei, sărmanul,
Eram nebun de fericire,
Părea că mi-am uitat tot dorul
Din sbuciumata mea iubire.

Când o vedeam trecând cu *cellalt*
Sub farmecul senin de lună,
O sărutam cu el pe buze
Rădeam cu dansa împreună.

Dar mai târziu a părăsit-o
Și-atât de mult sărmana 'l plânse

C'am plâns și eu de-a ei durere,
În cripta dragostelor stânse.

Trecură luni de nostalgie —
Ea se făcuse mai cuminte
Și a tăcut dela o vreme
Dar eu am plâns, am plâns 'nainte...

Târziu — vedeă c'a ei durere
Spre altă criptă mă doboară —
Frumoasa cu ochi mari și negri
S'a logodit a doua-oară...

Foi risipite...

Și'n sear' aceea tristă
Ți-am plâns de dor, de jale,
Că'n sear' aceea tristă
Plăpândeale petale
Mi-au povestit de dorul,
De lacrimile tale...

Mureau în zări, departe,
Răzlețe raze pale
Pe buze-mi murea cântul,
Un cântec trist, de jale,
Ce-mi aminteă povestea
Sărmanelor petale...

Le-am tot privit: stinghere
Se risipeau pe cale
Și foile-mi părăură
Că's dorurile tale
Și'n sear' aceea tristă
V'am plâns de dor, de jale...

Pribeagul.

...Și nimeni n'o plânge
Pe groapa-i pustie
Și ziua se stânge
Și-i toamnă târzie.

Amurgul se pleacă... Roșcata văpaie
Înfige pe creste a sării făclie
Și plângă cavalul și triste cimpoaie,
Pe mortul ce pleacă nimic nu'l învie
Și-i toamnă, e toamnă târzie...

Și tremure creanga și plângă izvorul
Coboare se turma încet peste vie
Lui nimeni, o, nimeni nu-i duce-va dorul
Și nimeni n'o plânge pe groapa-i pustie,
Și-i toamnă, e toamnă târzie...

L'or pune groparii în vecinica-i groapă
Iar popii cânta-vor un psalm rugător
Și-or zice: *De asta nici regii nu scapă*
Și domnul să-l ierte vor zice în cor.

Dar nimeni n'o plânge pe groapa-i pustie:
Nici plopii: n'au frunză, că-i toamnă târzie...

Se stinse odată cu-a zilei lumină
Cu raza bolnavă căzută din cer —
N'avuse pe nimeni... și nimeni n'o scrie
Că doarme sub crucea din trista grădină
O viață pustie,
Un suflet stingher...

parlament și în presa cea prigonită de justiția maghiară, singura noastră armă a fost propaganda de idei. Și toți câți ne-au acuzat de contrarul, au fost niște născocitori. Dar nu urmează ca mai curând sau mai târziu cobitorii răului și provocătorii stăpânirii să se pomenească în fața unei realități, ca lupta de idei să se schimbe în vreun cas trist de *propagandă de fapt*, ca pilda din Galiția să străbată și pe teritoriul nostru, luând locul înțelegerii calme.

Perspectiva aceasta ne umple de durere. Gândul că situația de astăzi s'ar mai putea înrăi, că guvernele aceste fără răspundere ne-ar aduce la o cumpănă și mai grea, ne neliniștește. Căci ori și cine știe ce popor blând suntem noi, ce oameni de ordine și cât de departe de firea și de tradiția noastră zace propaganda de fapt. Programele, acțiunile noastre cumpătate, atitudinea presei, cu un cuvânt tot ce e la noi vieață politică se întemeiază numai pe idei, iar propaganda de fapt o osândim ca pe o armă criminală. Și am dori din tot sufletul să rămânem consecvenți cu noi înșine și să rezistăm la orice tentațiune.

Ne adresăm mai ales tinerimei noastre iubite, care prin firea ei aprinsă e mai aproape de a aluneca din calea cea dreaptă a rațiunii pe partea sentimentalității excesive, ne adresăm ei cu lozinca ce ni se impune în aceste vremuri grele: luptă de idei, câtă voiți, dar ferivi-vă de ispita propagandei prin faptă!

II. Chendi.

Sfatul lui Björnson. Cineva spunea că Björnson nu are intuiție politică. Iar când, anul trecut, adresase Europei o scrisoare, prin care protestă împotriva nedreptății Rutenilor de către Poloni, câteva ziare din Viena au făcut haz de sfatul marelui scriitor. Acum, cu ocazia uciderii guvernatorului polon din Lemberg de către un student rutean, se vede din nou câtă pricepere politică are Björnson și... ce bine ar face și Maghiarii să-i bage în seamă articolele și protestările în chestia Românilor.

Nouii membri ai Academiei.

În locul decedaților membri ai Academiei B. P. Hașdeu, Iosif Vulcan și C. Olănescu-Ascanio, au fost aleși în secția literară d-nii Nicu Gane, Andreiu Bârseanu și Duiliu Zamfirescu.

Nicu Gane.

Seninul povestitor, dl Nicu Gane s'a născut în anul 1835, dintr'o familie boierească din Moldova.

D-sa a fost ministru de domenii, președinte al senatului și primar al Iașilor.

A scris un volum de versuri, câteva de nuvele și a tradus *Infernul* lui Dante.

Nicu Gane s'a făcut iubit mai ales prin nuvelele sale, povestite domol, ca un basm bătrânesc, pline de amănunte hazlii și totuși așa de induioșătoare.

Aceste nuvele apar acum în a patra ediție, scoasă în „Biblioteca pentru toți“.

Născut în 1858 în Dârstele Brașovului, dl Andreiu Bârseanu și-a făcut studiile în Brașov, Viena și München.

D-sa s'a ocupat în special cu adunarea și publicarea literaturii populare și cu lucrări didactice.

A scos mai multe volume, primite cu multă căldură de instituțiile culturale române.

Pe noi, Ardelenii, numirea d-lui Andreiu Bârseanu ne bucură peste măsură, căci d-sa e cel mai iubit profesor al nostru.

Duiliu Zamfirescu.

D-l Duiliu Zamfirescu s'a născut în anul 1858 în com. Plăginești (R. Sărat) și e unul din cei mai de frunte scriitori ai noștri. D-sa a publicat foarte multe volume: poezii, nuvele, romane etc.

A ocupat mai multe funcțiuni; în ultimul timp a fost secretar general al ministerului de externe, iar acum e ministru plenipotențiar al României, la Sofia.

Fără titlu, Immuri păgâne, Alle orizonturi, Poezii nouă, Vieața la țară, Tănase Scatiu etc. iată câteva din operele d-lui Duiliu Zamfirescu, dintre cari unele au fost traduse și în franțuzește.

Andreiu Bârseanu.

NUVELA.

Mormântul dela țărnul mării...

De Daniel Vodena.

IV.

Și o strălucire ciudată îi trecu în ochi. Simții brațul ei moale incingându-mi grumazul, gura ei caldă lipindu-se de a mea, mâna ei strângându-mi mâna. Tresării. Tot trupul 'mi eră sfredelit de un fior prelung. Pe fața mea, plutea o adiere fierbinte; cântece îndepărtate de pescari, parfumuri tainice, purtă răsuflarea ei caldă.

Dar pe obrazul meu se topi o altă lacrimă...

...Ști tu ce trist e să duci cu tine o vieață întreagă amintirea unei singure sărutări, dela întâia și singura ființă pe care ai iubit-o?

Pe mine, sărutarea aceea a Xantipii m'a încătușat într'o iubire nebună, care se ridică spre culmi depărtate și se prăvăleă dintr'odată în adâncul unei dureri ucigătoare.

Mai mult de un sfert de veac, în fiecare zi închid ochii, mă închipui tinăr, îmi plec glasul la vuietul înăbușit al mării, ascult tremurarea frunzelor și simt pe obrajii mei, răsuflarea caldă a frumoasei cu ochii verzi, mari, gânditori, înrou-rați...

Povestea vieții ei abia târziu am înțeles-o.

Târziu am ghicit câtă suferință eră în pieptul acela tânăr, pe care fruntea mea s'a odihnit o singură dată.

Par'că mă văd: un tinăr sfios, care tremură de fericire, în brațele unei femei tinere, dornice de iubire. Mă înfior sărutarea lungă, mai lungă decât toată vieața mea de până acum; simt o tresărire... și obrajii mei arși de o lacrimă. Xantipi ridică fruntea, se uită speriată în jurul ei... mă privește lung, își ascunde fața în palme și izbucnește în hohote de plâns.

Mă văd pășind alături de ea, în umbrele ce începeau să se lase, induioșat de tristețea ei, dar fericit cum nu fusesem niciodată. Iubesc, ca și atunci tot ce e în jurul meu; pomii par mai verzi, surisul amurgului mai cald și mai prietenos, iar oamenii mai buni. O iubesc și pe ea — pe bătrâna asta care se tot ceartă zi și noapte și-mi amărește vieața; o iau de mână, o privesc în ochi, îmi plec capul pe umerii ei, o mângâi. Ea se miră.

— Xantipi, îți mai amintești tu seara când te-am sărutat întâia oară?

Ea se uită la mine, clatină capul și pleacă bolborosind:

— Ai înebunit, săracule!
...Firește: sunt nebun!

Vrei să mai ascuți?

Povestea e tristă, așa de tristă!

...Ne întorceam spre casă, pe o potecă printre grădinile orașului. La un luminiș, ne întâlnim cu bărbatul Xantipii.

— Bună seara, îi zic. Ai mai fotografiat ceva astăzi?

— Aha! făcū el. Ceva frumos, foarte frumos!

Glasul lui avea o răgușală ciudată, care m'a infricoșat. O presimțire tristă îmi căzū pe inimă. M'am despărțit de ei tremurând și am fugit acasă galben. Toată noaptea am visat niște uriași cari pluteau deasupra mării, se apropiau repede de mine și apropiindu-se, se micșorau și se albeau ca niște stelute fără strălucire și iar fugeau spre orizont, întinzând aripi negre, uriașe.

A doua zi, m'am trezit scaldat în sudori și abia pe seară am îndrăznit să ies. Nimeni nu întrebuse de mine; vecinii noștri nu eșiseră de acasă în ziua aceea. O neliniște apăsătoare mă copleșise.

Un ceas după asfințit, auzii glasul străinului în curte. Ce bine ar fi mă gândeam, să fie tot ca atunci! Și-mi adusei aminte de frica ce mă chinuse când am stat o seară la Xantipi și încercasem s'o sărut.

O clipă, neliniștea mi-se risipl. Englezul vorbea cu mama despre fotografiile lui.

— Iată aici, cum sboară un vultur; așa-i că e frumos? Dincoace, am fotografiat un cocoș sălbatic, ridicându-se de pe o cracă. Asta e frumoasă: două turturele cari se îndrăgostesc.

Mila împărătească.

Stăpânirea noastră a dat drumul cu deabinele tuturor slujbașilor, cari n'au stat în serviciul apărării naționale pe timpul guvernului dărăbanților.

Cât știm noi, între cei alungați și puși pe drumuri, nu sunt români de ai noștri, căci pe români nu i-a aplicat nici guvernele anterioare și nici dărăbanții. Așa se vede, că au cerut interesele mari ale statului, ca să fie câți de puțini dintre noi, mai ales la administrație. S'au găsit însă cu miile alții cari s'au îmbulzit la oala cu carne — și n'au întrebat, le dă Fejérváry, Tisza ori Bánffy pânea, vorba eră să le-o dea cineva.

Deci nici de astădată mila împărătească, nu s'a îndreptat asupra românilor, ci asupra acelor maghiari nenorociți, cari au fost scoși din slujbe — puși pe strade și noi aflăm că bine și înțelepțește a fost sfătuit Majestatea Sa de sfinții Săi — ca să facă un act de milă cu cei prigoniți și isgoniți avizându-le plata pe un an înainte, pân' vor căpăta alte slujbe din casseta privată.

Toată lumea creștină aprobă actul de generozitate, numai Kossuthiștii noștri sunt nedumeriți. Am avea și noi dureri, dureri, cari străbat până la măduvă și am așteptă ca mila împărătească să se îndrepte și spre noi — și să le vindece, dacă nu toate, cel puțin în parte.

Suferim și noi. Temnițele sunt pline de frați de ai noștri — osândiți pentru delicta politice. Alții așteaptă cu inima înceștată de durere biletele de invitare ale procurorilor. Drumul spre Vaț și Seghedin este bătut și cunoscut mai ales de cei ce prind condeiul în mână. Am ispitit să vedem ce crime grozave vor fi făcut și între ei nu se găsesc nici oameni cari să sdruncine statul din temelii, nici cei ce se incumetă să cheme armată străină în țeară, ori chiar să detroneze pe Domnitorul legal, nici altminteri făcători de rele, — căci dacă s'ar găsi de aceștia, noi am fi cei dintâi, cari i-am re-

probă, noi cari i-am osândi, și cuvântul nostru ar fi că își iau pedeapsa meritată.

Sunt însă între ei mai mulți tineri idealști, oameni inspirați de idei liberale, de doruri de libertate nețărmurită, cari cer respectarea limbei lor, respectarea legilor în administrație și justiție, oameni, cari vreau să fie „pe pământ pace și între oameni bună voire“.

Ne-am dat multă trudă să aflăm vina lor, și noi cu a noastră minte și pricepere nu o am putut afla, căci nici unul din ei, n'a cerut moșia deaproapelui pe sama sa, n'a cerut pentru conaționalii săi dela stat, căruia îi servesc cu credință, dau dare în bani și în sânge, decât ca să le dea de lucru în arândă, ori în parte, ca să nu ia toiagul pribegiei spre America, peste atâtea țări și mări.

Au mai vrut slujbe pe seama celor învățați, ca să nu ni-se rărească rândurile, să nu se sporească numărul celor emigrați în țări străine, deplânși de mame și surori, cari le-a dus în traistă pânea udată cu sudori de lacrimi și de sânge.

Ei bine — ne va întreba — oarecare european, cum se pot întâmpla aceste într'un stat de drept și civilizată cum este Ungaria?

Foarte bine — le răspundem noi — cei de acasă, cei ce cunoaștem stările de lucruri — de aici — și cei ce ne dăm seamă de orice fapte ce să petrece în mijlocul nostru. Sunt la noi denunțanți, cari fac meserie din treaba aceasta, cari învrăjdesc neamurile între sine, cari își fac merite, când spun minciuni și scorrituri de cele mai încornurate.

Îi găsești pe toate stradele până în cele mici sătulețe resfirați — ca vezi doamne să stea la pândă, nu care cumva să fi visat cineva, vre-o Daco-România și apoi în vis să fi aprins sate și orașe și să fi înghițit pe toți slujbașii câți stau în serviciul ideii de stat maghiar, într'o lingură de apă.

Acești oameni au înăsprit raporturile, au provocat războiul ziaristic pe întreagă linia, au strigat după procurori și după gendarmi, aceștia au provocat

măsuri excepționale și prigoniri, cari cum se vede, nu mai au capăt.

De aceștia să te aperi nu e cu puțință. Ei sunt agenți provocatori, ei sfătuitorii cei mai periculoși pentru stat și pentru orice stăpânire, care se razimă pe spusele lor. Înainte de toate guvernul ar avea datorință să se mântue din ghiarele acestor suflete negre și perfide.

Mântuit de aceasta lepră care seceră atâtea victime — să deschidă porțile temnițelor — ca să iasă cei ce suferă pentru delicta politice, la aer curat — din mucegaiurile umede ale zidurilor îngrozitoare.

Și să facă legi — legi bune, legi drepte, legi umane, lege electorală cinstită, cu vot secret, în comune, pentru toți deopotrivă — să delătore slujbașii cari fac volnicii, să facă stabilimente industriale și în locuri locuite de români, ca să aibă lucru și pâne, — și să ne cheme pe toți deopotrivă la masa cea întinsă și bogată unde se împart parale pentru școli, pentru biserici — pentru toate egal și deopotrivă, pentru teatru românesc ca și cel maghiar, pentru muzee și instituții culturale ale tuturor neamurilor din a căror pungi ies banii — și ca prin farmec se va transforma fața țării, pe fețele posomorite de azi, se va sălășlui lumina și bucuria și țeară mai fericită ca Ungaria nu va fi în Europa. Guvernele de până acum nu o au făcut aceasta — din contră au aplicat cele mai drastice măsuri, ce să suprimă și gândirea dintre noi, că și noi am putea avea drept la d'al de aceste bunătăți. Facă-o guvernul actual, facă-o Kossuth, care a chemat pe toți maghiarii într'o tabără, — nu-i cheme numai pe ei — cheme-ne pe toți, la sarcini ca și la bunătăți deopotrivă și atunci — dar numai atunci va răsări soarele fericirii pentru această țeară, și vor dispărea toate fantomele iredentismului, care a fost și este o minciună, o invenție păcătoasă a denunțanților, cari totdeauna vor avea interes să nu ne găsim în bună înțelegere. După toate semnele guvernul nostru de azi nu are să facă ce-i cerem

„Mai am ceva: alte două turturele, dar fără aripi. Ce zici, îți plac? Mi-se pare că le cunoști?“

Aplecat pe fereastră, cu inima să-mi spargă pieptul, cu ochii deschiși grozav, privii în jos. Mama tipă, se trase un pas înapoi; fotografia îi căzû din mână.

— Nu-i nimic! Ține-o d-ta, că e foarte frumoasă!...

În lumina felinarului din curte, deslușii un rânjet pe fața englezului; mama eră galbenă și-și apăsă mâna pe piept. Nici nu răspunse când ciudatul nostru vecin îi ură noapte bună.

O noapte fără somn veni după aceea; mama veghia la capul meu. Nu mi-a zis nimic. Eră prea bună ca să mă certe. O auzeam cum suspină în tăcere, cum micșorează lumina candelii ce ardea deasupra capului meu. Credeam că sunt mort și mă bucuram. Ce bine e să mori și să știi că la capul tău plânge cineva, iar pe fruntea ta tremură lumina unei candelii!

Aiuram. Intindeam brațele în somn și-mi chemam iubita. Eră în fața mea, pe masă, în brațele mele: părul ei îmi cădea pe frunte, iar mâna ei îmi încingea grumazul. Ce fericit a-și fi fost de nu m'aș fi gândit că și la capul ei veghia cineva: un om cărunț, cu rânjet de diavol, care poartă în fața ochilor ei aceeaș dovadă a păcatului, care o lovește poate — sau chiar o fi ucis-o!...

Patru zile n'am știut ce se întâmplă peste drum.

Intr'o Duminecă, bărbatul Xantipii veni la noi și rugă pe mama să mă trimeată la ei acasă.

De nu m'aș fi gândit că am să văd pe Xantipi, nu m'aș fi dus cu nici un chip.

Străinul m'a luat de mână; părea că suferă și el. Părul îi mai albise, iar ochii i-se infundaseră în cap.

— Biata Xantipi! E tare bolnavă... șoptia el, cu glasul blând și plin de căință. Până aseară nu părea așa. Azi noapte a tresărit, te-a chemat pe d-ta, și a început să aiureze. Vino, dacă vrei, s'o vezi.

Abia stăpânindu-mi lacrimile, am urcat treptele ce duceau spre odaia ei, și am rămas în prag.

În fund, lângă pat, un preot înalt, bătrân și încrunțat cetea într'o carte. O femeie bătrână răsucea în mână o luminare aprinsă.

M'am sprijinit de ușă, să nu cad; când mi-s'a ridicat vâlul de pe ochi, eram numai eu în odaie, la patul Xantipii.

Ea să fi fost?

Ale ei erau mâinile străvezii ce-mi resfirau părul de pe frunte, ale ei buzele subțiri, albe ce-mi surădeau dureros, ai ei ochii cercuiți de arcuiri vinete, ai ei obrazii galbeni și tâmplete asudate și pieptul plâpând, ce se ridică în răsufări scurte?

— Dragul meu — și glasul ei răsuna ca o adiere din altă lume, — dragul meu, ce nebunie am făcut noi atunci... dar tu nu ești vinovat, eu

sunt vinovată, uite, eu ispășesc păcatul. Vezi tu asta? N'am mai avut putere s'o rup, astăzi. Ieri am rupt nu știu câte! Păstrează-o tu. Ai să-ți aduci aminte de biata Xantipi și ai să te gândești că ea te-a iubit mult, mult... Pe el, să-l ierți. Știu că se căiește acum. Dar e prea târziu; atâtea zile în șir n'a uitat să-mi poarte pe dinaintea ochilor cartoanele lui, să mă batjocorească în fiecare cias!... Iartă-l, dragul meu; eu l-am iertat, dar nu iert pe tata... Peste câteva zile, să vii și tu sub dafinii unde ne-am sărutat. Eu o să fiu tot acolo; n'ai să mă vezi, dar am să te aud când vei veni, dragul meu, am să te aud...

La primăvară ai să vii să-mi presări vioarele pe mormânt?

Dă-mi fruntea să ți-o sărut — și acum, du-te... du-te...“

Xantipi își lăsă capul în perne, dar n'avu putere să-și șteargă două șiruri de lacrimi ce-i alunecară pe obrazii slăbiți.

Eu am avut putere să mi-le șterg și mi-am șters multe de atunci, mi-am uscat ochii când am auzit, a doua zi, cântec de preoți la casa vecină, când am văzut că pe poartă doi oameni scot un cosciug alb, când am tremurat de frig în biserica întunecoasă, unde făcliile jucau horă în jurul unui chip alb, când au căzut bulgării nemilostivi pe capacul ce îmbrățișă pentru totdeauna pe biata mea Xantipi...

noi, ce i-ar dicta cinstea politică. Nu pentru că ar fi un lucru necuviincios și nedrept ceea ce cerem noi, ci pentru că boala șovinismului și nebunia multor politicieni, cari văd în noi, în loc de frați, dușmani — nu îl lasă să facă acte de cea mai înaltă înțelepciune politică.

Și atunci ce ne rămâne? Ne rămâne — cea din urmă rază de nădejde în mila împărătească. Este în interesul maghiarilor și al statului, ca să ne împingă — spre mila împărătească — o lăsăm la buna lor chibzuială. *Nicolae Ivan.*

Primăvară.

*Ți-aduci aminte bolta de trandafiri în floare
Ce-ți închideă privirii al cerurilor larg?
In jurul ei plutește aceiaș sărbătoare
Ș'aceiaș unde triste la poala ei se sparg.*

*Și azi, amurgu — așterne tremurător, plâpând
Pe fruntea-i înflorită cunună viorie,
Și azi, aceiaș mare se sbuciumă chemând
Pe cel plecat departe — plecat să nu mai vie...*

*Sub cerul primăverii te simți încătușat
In pieptul tău se sbate un veșnic dor de ducă,
O altă primăvară din nou te-a turburat
Ș'aceiaș vânt, din ochi-ți o lacrimă usucă.*

*Te-or chinu de astăzi aceiaș nostalgii
Aceleaș dor de cerul copilăriei tale
Și-n suflet răsună-vor în serile târzii
Șoptiri prelungi de ape și freamăt de petale...*

*Pe vântul primăverii îmbălsămate flori
Purtă-vor adierea și farmecul grădinii
Și-aceiaș vânt ți-o spune că triști, suspinători,
In țara ta, departe, au înflorit dafinii...*

*Gândiri, speranțe, vise, avânturi, năluciri,
Retruind vor trece pe-a inimii cărare,
Le vei petrece urma cu lacrimi în priviri
Și-nduioșat vei plânge în trista inserare...*

*Sub cerul primăverii, sub cerul larg, senin,
Trandafiri trec norii spre alte zări senine:
S'or risipi departe, sub largul cer străin
Și cine știe, poate, în țara ta, străine!...*

Athanes.

Lămuriri.

„Omul nu poate fi nicicând destul de precaut în alegerea dușmanilor. Eu nu am nici un dușman despre care s'ar putea spune, că-i prost. Dușmanii mei sunt cu toții bărbați destul de inteligenți, prin urmare mă respectă cu toții“...

Iată o exclamație a unui om fericit. Mă gândesc la adevărata mulțumire sufletească a scriitorului care într'o clipă de mândrie a aruncat odinioară aceste cuvinte. Și mă gândesc că acest cap luminat, dacă l-ar fi bătut cândva nenorocul să poarte o discuție de patru rânduri cu „Revista Teologică“ din Sibiu n'ar fi avut prilejul să spună acest adevăr...

Iată gândul involuntar ce mi-a sugerat ultimul număr al acestei tipărituri. Aici se publică câteva exerciții de stil în cari cuvioșia față a unui profesor dela seminar ticluiește mai multe neadevăruri.

Voiu da câteva lămuriri în chestia neadevărurilor cari mă privesc. Voiu formula aceste lămuriri cu laconismul obișnuit de câteori trebuie să vorbesc de anumite îngăimări fără rost.

Iată-le:

1. In Nr. 2 anul 1907 al revistei „Luceafărul“ mi-am arătat credințele într'un articol care trată „chemarea preoției noastre“. Cei împrieteniți cu tiparul au putut înțelege că port cea mai desăvârșită dragoste pentru biserica mea și sunt pătruns de cel mai curat respect față de tagma preoțească. Tot acolo s'a putut vedea că nu confund biserica cu savonarolismul provincial al cutărui exeget mărunț. Toate insinuările deci cari imi atribuie „porniri de-o vădită dușmănie în contra credinței și a preoției noastre“ sunt fleacuri de cap năcăjit. Cel mai strălucitor argument e că sunt sprijinit în munca mea de bărbații cari stau în fruntea bisericii și cari desigur sunt în curat cu sentimentele mele.

2. In revista „Luceafărul“ s'a publicat lămurirea, că articolul „Două culturi“ privește exclusiv pe autor, prin urmare plititudine pasagiului cu „aceiaș trudă a minții“ etc... încă e vorbă de om năcăjit.

3. In analele „Asociațiunii“ s'a publicat hotărîrea comitetului central care declară revista „Țara Noastră“ desfăcută de acest așezământ.

4. In revista „Transilvania“ Nr. 1 anul 1908 s'a publicat lista unei serii de 17 broșuri ce vor apărea în cursul acestui an în „Biblioteca populară“. Prin urmare „nu e lăsată în părgenire“.

5. In revista „Transilvania“ din anul trecut s'a publicat hotărîrea secțiilor literare-științifice de a reduce această revistă numai la publicarea „analelor“. Deci, și plitudinea cu „făgăduința“ încă dă greș.

6. „Muzeul Asociațiunii“ nu se poate „aranja“ cu una cu două ca „Revista Teologică“.

dar în jurul căruia n'ăș mai fi putut sta o zi măcar.

Și m'am dus dar n'am aflat de urma tatii.

După zece ani, m'am întors. Alți oameni, alte locuri.

O pădure de migdali crește pe colină.

Mama murise un an după plecarea mea. I-am pus o cruce și o lespede de marmură pe mormântul din cimitirul satului.

De englezul acela ciudat nu-și mai amintea nimeni. Câteva zile după ce am plecat eu, niște străini bogați veniseră plângând și făcând sgomot mare. Desgropasă pe Xantipi și o duceau să o îngroape în alte părți. Străinul s'a împotrivit, s'a certat cu ei dar văzând că e de prisos, a plecat și el cu bătrânii cerniți.

Astăzi, e gol mormântul singuratec dela marginea mării. Pe mine însă, sub cei doi dafini mă așteaptă în fiecare primăvară umbra iubitei mele; și când vântul se pornește ușor din cei șapte chiparoși dela vârful colinei, ca să falfăie o clipă de-asupra celor doi dafini îmbrățișați, o muzică depărtată, din fundul pământului, imi adie la urechi:

— Eu te aud, dragul meu, te aud...

(Sfârșit).

Am isprăvit cu rectificarea cuvioasei vorbării. Mai sunt unele șterpeliri de neadevăruri ca d. e. afirmarea că „Țara Noastră“ numește sărbătorile bisericii noastre „nevinovate pascălii“. Cetitorii noștri își aduc aminte că cu acest epitet am onorat „studiile“ inciocălate de blândul nostru deaproape.

Ar mai rămâne povețele de „bune moravuri“ pe cari nu se sfiește a mi-le da deșteptul și „foarte seriosul“ meu duhovnic. Aceste îndrumări nu mă pot atinge. Pot servi doar ca document până unde poate merge cuviința individului și ca un termometru al incontestabilei „serioșități“ de care pătimeste...

In orice caz, cu un învățământ m'am ales după această campanie ignobilă:

Trebuie să-mi caut alți dușmani.

Cei „săraci cu duhul“ or fi ei „fericiți“, dar sunt grozav de... „serioși“... Eu unul am început să le duc groaza și tare mă tem de următorul dialog al judecării celei din urmă:

— Cutare, om cinstit ești vrednic de bunățile raiului...

Eu: — Doamne, acolo sunt și „serioșii“?... Dacă da, — atunci trece-mă peste vămile văzduhului în împărăția celor răi.

Și bunul judecător privindu-mă în față cu milă va întoarce foaia din cartea dreptății și va zimbi cu bunătațe...

— Aici sunt vorbe bune... Un singur păcat: n'ai putut suferi prostia...

Și în vreme ce va zâmbi Milostivul — cuvântul lui va răsuna mai departe.

— Fii pe pace fiule! Nu toate glasurile s'aud în cer: Noi n'am fost, abonați la „Revista Teologică“:....

Cum zic, tare mă tem...

Octavian Goga.

CRONICA LITERARA.

„Vieța literară și artistică“, cea mai răspândită revistă literară din regat, a încetat, din motive necunoscute, să mai apară.

Vestea aceasta ne întristează; ne învățaserăm de doi trei ani încoace să așteptăm în fiecare Duminică sosirea „Vieții literare“, cu instructive articole asupra mișcării literare și artistice, polemice spirituale, interesante notițe informative, adeseori nuvele și poezii reușite și cele mai bune cronici muzicale cari s'au scris la noi.

„Vieța literară și artistică“ n'o să prea fie plânsă de multe reviste din țară, fiindcă nu menajă susceptibilitățile nici unuia din „directorii“ sau membrii cutărui „comitet de redacție“, dimpotrivă, așteptăm veselele notițe ale d-lui Scurtu dela „Sămănătorul“, gravul discurs de înmormântare al conului Mihail Dragomirescu, cel cu *Convorbiri critice*, olimpiana nepăsare a d-lui Ovid Densușianu, dela „Vieța nouă“ („Vieța nouă“ e o revistă care ese de douăori pe lună; a apărut acum trei sau patru ani) și toate celelalte zâmbete de bucurie, ascunse în haina serioasă a unei informații „obiective“.

Ne vine în minte o anecdotă:

Murise Voltaire. Cei pe cari li batjocorisese în vieță, și cari nu îndrăsniseră să-și scoată capul cât trăise el, veniau acum la căpătâiul mortului, purtând pe buze zîmbete ironice și în ochi, priviri drăcești. Iată însă că unul din ei, descoperi la colțul buzelor lui Voltaire, o urmă ștearsă a surisului cinic ce-i fruturase întreaga vieță pe gură. Și la amintirea acestui suris, părul voinicilor se sburlă — voinicii o tuliră din preajma mortului — iar a doua zi, dimineață, câțiva din ei se treziră cu părul alb...

Georges Ohnet, romancierul care până mai acum zece ani eră atâta de cetit și de iubit în toată lumea și care dela o vreme, începuse să fie lăsat numai în mâna bucătăreselor melancolice, a adolescenților și a bătrânelor domnișoare sentimentale, a făcut să se vorbească iar de el, când a implinit — mai acum câteva săptămâni — 60 ani și în zilele din urmă, cu prilejul noii sale cărți *Calea roșie*.

Cu cât se apropie alegerile din Franca, cu atât îndrăznețul său roman dă naștere la noue și inflăcărâte polemici.

Am mai stat o zi în Ramazunda.

Părul străinului albise de tot. Imi eră milă de el. Ne-am întâlnit, cea din urmă oară cu el, la mormântul de sub cei doi dafini.

Părea înfrânt.

Un cias întreg m'a rugat să-l iert. Spunea cum se căsătorise cu Xantipi, cum i-o daseră părinții ei fără zestre, cum plecase cu ea 'n lume, cât eră ea de bună, cum i-a mărturisit odată că un tânăr bogat îi scria scrisori de dragoste, cum veniseră în Ramazunda — și cum într'o seară el ne-a zărit așa de-aproape, ne-a pândit și când a văzut că ne sărutăm, ne-a fotografiat.

Mi-a spus de cele din urmă zile ale celei care câteva palme departe de noi, nu mai putea ascultă freamătul inserării.

Și povestea plângând, bătrânul, cum o chinuise el patru zile, arătându-i mereu fotografia noastră și cum în ziua a cincia abia, și-a dat seama că numai el eră vinovatul...

— Eu vreau să mor aici, în locurile astea unde a fost Xantipi fericită, sfârși el...

Și i-am întins mâna.

— Atunci, n'o să ne mai vedem. Rămâi cu bine. Eu plec să caut pe tata. Mă duc în lume!

Nu m'au înduioșat nici rugămintele, nici lacrimile mamei. Am plecat, după ce asvârlisem un pumn de micșunele pe locul care-mi eră drag,

În *La Route rouge*, autorul se arată ca de obicei un povestitor pasionat, și mai ales, neîmpăcat dușman al unor teorii sociale răufăcătoare, susținute de politicieni pe cari nu-i conduce decât ambițiunea lor personală.

E curios faptul că, cu prilejul acestui roman au început să se recitească și vechile cărți ale lui George Ohnet, cărora noua critică le găsește serioase calități și le recomandă atenției publice...

Jubileul lui Tolstoi nu va mai avea loc. Deși în toată lumea s'a trimis vestea măreței sărbători, acest jubileu a fost revocat prin însăș dorința lui Tolstoi.

Sunt ciudate cauzele acestei revocări.

Intr'una din zilele trecute, marele scriitor a primit o scrisoare dela o fată bătrână, principesa Doudoukof-Korsacof, o înfocată admiratoare-a sa.

În această scrisoare, ea-l rugă să renunțe la jubileu, fiindcă asemenea sărbători nu pot decât răni inimile adevăraților credincioși.

Pregătirile pentru sărbătoarea lui Tolstoi au luat acum o altă îndrumare; ele se vor mărgini la înființarea unui cerc literar purtând numele *Leon Nicolaievici Tolstoi*, și la traducerea în toate limbile europene, a operei complete a maestrului.

Robinson Crusoe, vestita carte a lui Daniel Foe a făcut să se vorbească din nou de ea, însă în împrejurări cu totul neobișnuite.

Trăiește — ce ironie! — în Londra, un strănepot al celebrului scriitor, un strănepot veritabil, care își târăște zilele în cea mai neagră sărăcie. A făcut pe rând toate meseriile din lume și nu s'a pricopsit nici chiar ca cerșetor.

Inchipuiți-vă că toți cei pe cari i-a fermecat romanul lui Foe ar trimite câte cinci parale numai, urmașului sărac — în câteva zile, acesta ar ajunge milionar!

Dar cine stă să mai gândească la cărțile citite odinioară?

Și iată cum, opera lui Daniel Foe își găsește un alt erou în chiar neamul său: un strănepot al autorului, împărtășește în cel mai populat oraș din lume, izolarea lui Robinson Crusoe!...

A apărut Nr. 7 din „Convorbiri critice“, cu poezii proaste, cu o și mai proastă *Revistă critică*. (După obiceiul d-lui M. Dragoslăvescu: reproducerea unei poezii a lui Cerna și a unui discurs al d-lui Take Ionescu).

D-l Eugen Lovinescu tipărește un frumos fragment asupra vestitului ziarist și literat francez I. I. Weiss, d-l Gârleanu o schiță puternică *Trei prieteni* iar d-l Dinu Ramură sfârșitul actului I din piesa *Flori de albă*.

„Sămănătorul“ s'a lăsat de literatură.

În numărul ultim, afară de două fragmente — unul dintr'un roman străin și altul dintr'o istorisire națională — se mărginește să reproducă din „Vieța literară și artistică“ de acum trei săptămâni traducerea din Schiller a d-nului B. Nemțeanu. *Ef.*

Cântec de oraș...

*Ghirlande lungi de crini și roze
Împodobesc balconul iar,
Din nou suspină o romanță
În mâna unui flașnetar.*

*Plutesc în jurul casei tale
Aceleaș calde adieri
Ce sorb din flori, ca din cădelniți,
Mireasma caldei primăveri.*

*Tu stai visând... Povestea veche
S'abate iar în mîntea ta...
Dar te deștepți înaltă, mândră:
„Eu singură am vrut așa!“.*

*Coboară noaptea .. În răstimpuri
S'aprinde lumini de felinar...
Ce trist, iubito, să te-adoarmă
Doar cântecul de flașnetar!...*

V. Greceanu.

Zacharie Bârsan.

Talentatul nostru artist Zacharie Bârsan, împreună cu gingașa d-nă Olimpia Bârsan, vor da pretiosul lor concurs la reprezentațiile aranjate de soc. diletanților din localitate, în zilele de Duminecă și Luni, 3 și 6 Maiu 1908.

În săptămâna patimilor.

Suntem în săptămâna cea mare, săptămâna patimilor, și ne pregătim pentru ziua cea mare, cea însemnată a învierii Domnului.

Ziua învierii, cât farmec zace în sărbătoarea paștilor! Reînvie întreagă natura, și reînvie și noi, sufletul nostru trecut prin toate stadiile tragediei cu patimile Mântuitorului se apropie mai tare de idealul omenirii, fericirea vremelnică aici pe pământ, și fericirea cea vecinică în lumea cealaltă.

Ce minunat a întocmit biserica zilele acestea ale patimilor, ce momente sublime, menite a ne înălța inimile și a ne face mai buni.

Seara în Dumineca florilor ni se prezintă modelul de vieță curată și cu frica lui Dumnezeu a lui Iosif în casa lui Pentefri.

Rezistă ispitelor, ajunge la grea robie, dară Dumnezeu nu-l părăsește. Virtutea iese triumfătoare Iosif este înălțat la cinste, mărire și bunăstare, și în starea aceasta de mărire, în starea aceasta de cinste între neamuri străine, el strânge la sânul său pe frații săi, cari l-au vândut, și scapă de perire, și le deschide bogățiile pământului în țara cea bogată a Egiptului.

Virtutea se respălățește, și ajuns la mare cinste între neamuri străine, — el cugetă la neamul său, și-l scapă de perire.

Mântuitorul trece cu învățăceii săi pe drumul ce duce la Ierusalim, și flămânzi cum erau dau preste un smochin fără fructe, și Mântuitorul blastamă smochinul, care se uscă.

Câți ne asemănăm smochinului!

Câți suntem chemați să lucrăm, să aducem roade, smochine dulci pe seama poporului credincios, ca în năcazurile sale, în amarul vieței sale, să se îndulcească din roadele muncii noastre.

Noi cei cu carte suntem chemați să aducem roade, din noianul cunoștințelor noastre să izvorească lumină pentru poporul nostru, din inima noastră cea bună să răsără faptele milei pentru poporul nostru, ele să-i dea hrană trupească, ele haina cea potrivită firei poporului nostru.

Dacă smochinul este fără fructe, dacă el nu corăspunde menirii sale, să usucă, e lovit de blestemul Domnului, și ca un pom netrebnic se taie și în foc se aruncă.

Mântuitorul dă povețe învățăceilor săi, ca tată bun le dă povețe pentru timpul când vor rămâne singuri. Cum să se iubească unii pe alții, căci ca oameni urgisiți de mai marii jidovilor, vor fi lăsați numai la sprijinul și ajutorul lor propriu.

Dacă pe mine m'au urit, și pe voi vă vor urî, dacă pe mine mă persecută, și pe voi vă vor persecută.

Bate-vor păstorul, și se va risipi turma, și va fi în ziua aceea, toți cei-ce vă vor ucide pe voi, li se va părea că aduc jertfă lui Dumnezeu.

Iubiți-vă deci unii pe alții.

Câte povețe și pentru noi cei din ziua de azi.

Urți, năcăjiți, persecutați, amenințați în existența noastră, avertizați suntem numai la noi, numai la ajutorul nostru.

Fiți înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbii, căci vor veni zile grele asupra voastră.

Cuvintele acestea ale Evangheliei sună ca un Memento în urechile noastre, căci grele zile străbatem și noi azi.

La cina cea de taină mănâncă cu învățăceii săi, de soartea cărora este îngrijat, și cu inimă zdrobită le descoperă: Unul din voi mă va vinde.

Eră între ei trădătorul, întingea în blid cu Mântuitorul și gândul lui eră la bani, și spre a-și umplea punga, căci lacom eră, și purta pungă.

Și l-au vândut celor mai mari dușmani ai lui, l-au vândut pentru 30 de arginți și l-au dat în mâna celor fără de lege, cari l-au dat spre moarte bătându-și pieptul și strigând: Sângele lui asupra noastră și asupra feciorilor noștri.

Iuda trădător al Mântuitorului, Iuda trădător al Domnului, Iuda trădător al neamului! Și este neam în care să nu se străcoare iubirea de argint, și prin ea trădarea, Iuda, și sfârșitul desnădăjduirea după ce iese la suprafață vocea conștiinței.

Voi toți vă veți risipi, ca oile, când este bătut păstorul; și s'au risipit toți și s'a lăpădat de el chiar și acela, care-l asigură, că el va fi mai tare și numai moartea-l va desface de cătră Măestrul său învățător.

E grea ispita, și trebuie mare tărie spre a rămâne credincios neamului tău, când acela este în primejdie.

A fost dus înaintea mai marilor poporului, și aceia căutau mărturii mincinoase, numai să poată afla pretext de vină, ca să-l osândească la moarte.

Și care vrășmaș nu va afla motive de vină, când voiește să-l omoare pe cel ce îl urăște din tot sufletul său.

Și l-au aflat vinovat și l-au dus la Pilat, ca el să-l răstignească. Și care este vina lui? Răspunsul fu: răstignește-l.

Dar ce vină a făcut? Răstignește-l. Dară eu nu află vină în el! Răspunsul fu: Răstignește-l.

A apelat la inima poporului. Plin de sânge, pe cap cu cunună de spini, arată pe Mântuitorul poporului, acelui popor, care cu 3 zile mai înainte l-a primit ca pe un împărat și i-a strigat: Osanna fiul lui David.

Și poporul fanatizat strigă: Răstignește-l.

L-au înălțat pe lemn, acolo l-au scuipat, l-au batjocorit, l-au chinuit în tot chipul, și el blând ca un miel s'a rugat părintelui său, cerând milă pentru popor.

— Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac.

La toate aceste scene luăm și noi parte, ascultăm glasul preotului din Evanghelie, ascultăm glasul cântăreților din Triod, ascultăm slava de Miercuri, cu muierea, ce căzuse în păcate multe, și toate aceste ne silesc să ne gândim la zilele noastre.

Suntem în săptămâna Patimilor.

După moarte urmează învierea. Se rup lanțurile întunereului, se sparg porțile cele ferecate ale infernului, se zdrobește puterea diavolului, și învie Christos, scoțând din robia vrășmașului, pe toți dreptii cari erau ținuți în robia întunerecului.

După patimi urmează învierea, după suferință pentru o cauză dreaptă, pentru o cauză sfântă urmează învierea și vieța.

Pot fi torturați, pot fi dați în mâna vrășmașilor toți cei ce predică adevărul, pot fi aruncați în cătușe, pot fi răstigniți, cei ce predică adevărul și dreptatea, pot fi nimiciți, cauza cea dreaptă însă nu pierde deodată cu ei, ci ea din mormântul lor învie și iese triumfătoare.

N'a perit nici o cauză, care a avut martirii săi. Ca fir roșu din toate învățăturile sublimite din acestea zile ale patimilor iese iubirea.

Iubiți-vă unul pe altul, sprijiniți-vă unul pe altul, ajutați-vă unul pe altul, stimați-vă unul pe altul, căci dacă voi la voi nu veți afla dragoste și iubire, cum veți aștepta sau căuta iubire la cei de alt neam, de alte interese, de alte legături, de alte idei, și de alte aspirațiuni.

*

Ziua învierii, să ne luminăm cu prăsnuirea și unii pe alții să îmbrățișăm.

Ziua luminată a învierii, ea ne-a deschis porțile raiului, ne-a mutat de pe pământ la ceriu, ne a scos din moarte la viață, a omorât patimile dintre noi, ne-a arătat idealul fericirii noastre, iubirea și iertarea.

Să iertăm toate pentru înviere! Să zicem fraților și celor de un nume cu noi, celor de o soartă cu noi, celor de aceleși aspirațiuni ca și noi: să iertăm toate pentru înviere.

Să ne aflăm cu toții în tabăra cea puternică a neamului nostru.

Nimenea să nu stea la o parte, nimenea să nu lipsească dela ospățul cel mare și bogat.

Masa este bogată, vițelul este gras.

Să ne ospătam toți la ziua învierii neamului nostru.

Plata este egală pentru toți; de a ostenit cineva din ceasul al treilea, să-și ia răsplata; de a lucrat din ceasul al șaselea, de a muncit din ceasul al nouălea, de s'a trezit cineva abia în ceasul al unsprezecelea, să alerge fără sfială la ospățul cel bogat, căci oricât de mică a fost osteneala pentru binele neamului, pentru cultura poporului român, pentru deșteptarea neamului prin școală, ea asigură un loc la ospățul stăpânului și veselie să fie în ziua aceea, veselia ce o are omul după muncă cinstită, după muncă, pe care o a făcut în conștință cu tot neamul său pentru cultura unică a poporului nostru, care este țânda ostenelelor noastre.

Despre acea zi cântă biserica, că o a făcut Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa.

Mateiu Voileanu.

CONVORBIRI GLUMETE.

O fată jună pe patul morții...

Din București, o veste tristă
Ne-aduce „Viața literară“:
Cu numărul trecut, revista
A încetat să mai apară!

Cam știu motivul încetării:
Boer Cioflec s'o fi gândit
Că cerul Nizzei e albastru
Și portocalul a înflorit.

Ori poate vântul primăverii
Bătând la geam în strada Enii
O fi șoptit lui Gh. Dumbrovă
Să se mai dea o clipă lenii,

Sau dacă nu, să-și ia bastonul
Și cu Demetrius să plece
Spre Herăstrău, Ciurel, Chitila —
Tot locuri unde se petrece...

De astăzi, Cazaban, în pace
Sitari și iepuri va vâna,
Căci Chendi n'o să-l mai întrebe:
— Alecule, ai scris ceva?

De azi, tragedia Căcea
N'o să-și mai chinuiască gândul
Cetind sonetele din „Viața“
Și pe Demetrius descifrându-l...

Va reîncepe Iancu Scurtu
Notițe vesele să scrie
Știind că nu-l va râde nimeni
(Se înțelege... pe hârtie!)

Iar un poet, C. A. Giulescu
Va zice: „Viața“ a încetat
„Fîndcă vîzură cetitorii
„Că eu de dansa m'am lăsat“!...

E. Victor.

Din îndemnurile sufletului.

De Horia P.-Petrescu.

În timpul din urmă s'a întâmplat în Berlin o mică revoluție. N'a fost nevoie de brațul și ascuțitul săbiei polițiștilor și totuș revoluția aceasta n'a putut fi înăbușită cu una cu două, ci a răsunit în întreaga Europa.

O mică furtună într'un păhar cu apă — ar zice cineva. Dar picăturile din păhar au sărit afară de au udat ușor împrejurimea. Și lumea își dă acum osteneala să curețe locul de picăturile de apă și se întreabă: Care a fost pricina furtunei?

Un singur cuvîntel:

„Saubengels!“

E unul din cuvintele, cari nu se pot traduce într'altă limbă. Nici în franțuzește, nici în englezește, nici în italienește. Toți raportorii gazetelor amintite au căutat să dea o expresie apropiată înțelesului cuvîntului acestuia.

E ciudat. Limba nemțească nu e atât de bogată în cuvinte murdare, și totuș acest „Saubengels“ și-a câștigat acum cetățenia în Germania de o să-l cunoască toată lumea.

De altfel noi și Ungurii facem o concurență groaznică în privința aceasta Germaniei. Dela noi ar avea ce să învețe neamțul când e vorba să injuri, să tragi în noroi tot ce e mai cum se cade și mai sfânt pe lume. Asta e specialitatea noastră.

Dar să rămânem la „Saubengels“.

„Sau“ înseamnă nemțește scroafă, iar „Bengel“ mojie, țărănoiu, lălău. Dacă vă veți da osteneala să combinați aceste două noțiuni, pe cari nu vreau să le repetez, veți avea o idee despre ce vrea să însemneze acest cuvîntel, care a făcut revoluție.

De multe ori a adus un singur cuvînt mulțimea la revoltă — e firesc, pe baza psihologiei mulțimii — dar mai rar a adus un astfel de cuvînt o breaslă întreagă la răscoală.

Breasia atacată a fost breasia ziaristilor, iar locul unde s'a petrecut acest incident a fost parlametul Germaniei.

În decursul unei ședințe vorbea un orator despre stările din coloniile germane și susținea că și negrul supus german are suflet nemuritor. Ideia aceasta a stârnit un hohot general. Între aceia cari râdeau se afla și galeria ziaristilor parlamentari. În mijlocul ilarității generale însă a căzut o vorbă din gura unui deputat al centrului catolic: „Saubengels“ spre tribuna ziaristilor.

Acestea au fost motivele externe pentru cari s'au ridicat ziaristii în corpore dela mesele lor de lucru, și-au luat notițele subsuoară și au plecat ostentativ din sala de ședințe. Prin expresia deputatului Gröber, căci așa-l chiamă pe deputatul, care n'are alt merit decât că a scăpat interjecția aceasta, ziaristii s'au simțit atinși în onoarea lor și și-au spus: Să vedem ce vor face domnii deputați fără de „Saubengel“-ii lor?!

Și planul lor a răușit. Întreagă viața parlamentară a poticnit. Nici un ziar n'a mai reproduș vorbirile ținute în parlament, nici chiar cele din străinătate, căci toate s'au declarat solidare cu ținuta gazetelor nemți.

Țimp de câteva zile curgeau telegramele potop din toate părțile, din Paris, din Viena, din Londra, din orașele Germaniei, conținând aderență pentru lupta ziaristilor insultați. S'a grăbit chiar și prea cinstita presă ungurească, în frunte cu dl Rákoczi, să se declare solidară, având nelipsitele fraze patetice... „noi, cari luptăm pentru libertate, frățietate, etc. etc.“ cari sună atât de rău în urechile acelor, cari cunosc situația dela noi.

În câteva zile s'a făcut o probă despre ce va să zică gazetăria parlamentară. Parcă ne-am fi aflat cu câțiva secolii innapoi, când trebuia să comunicăm știrile cu ajutorul scrisului mâinii.

Gazetarii cereau satisfacție — o satisfacție dată în plenul ședințelor parlamentare, ca să știe toată lumea, că nedreptatea este recunoscută chiar și de forurile competente. Domnul Gröber însă nu voia să desarmeze cu una, cu două și trăgână declarația solemnă.

Gazetarii au rămas pe lângă hotărârea luată. Cancelarul Bülow a fost silit să-și amâne vorbirea pentru un timp mai potrivit, căci n'ar fi avut ascultători decât numai pe deputații de față, ceea ce nu-i eră pe plac.

Și a venit ziua când a trebuit să-și presare D-l Gröber cenușe pe cap și să declare cu glas tânguios: *Pater peccavi.* (Am greșit!)

Astfel incidentul a fost terminat.

E interesant însă comentarul ce s'a făcut din partea presei acestui incident.

Faptul, că se ridică într'o falangă compactă o breaslă de oameni, care fusese de cele mai multe ori desconsiderată și că pornește cu puteri unite împotriva batjocoritorilor — e unic în felul său.

Un scriitor — jurnalist mai impulsiv se miră de lipsa de temperament a gazetarilor germani și scrie următoarele:

„În Franța s'ar fi tras la indoială cu toată seriozitatea dreptul de imunitate unui deputat, căruia i-a scăpat astfel de vorbe din gură și nu știu zău dacă l'ar fi scutit imunitatea de câteva palme. În Italia nici că i-ar fi rămas timp unui deputat să se mai indoiască de așa ceva, iar în Londra ar fi putut recita deputatul citatul: „Abia i-a eșit vorba din gură și a și dorit să o aibă îngropată în piept“. În Germania însă se pare că sunt permise ori-ce lucruri împotriva jurnaliștilor“.

Sunt diferite temperamentele oamenilor și ale națiunilor, nu-i vorbă.

Dacă sunt însă Germanii pasivi în privința aceasta, ce avem să zicem noi, bieții de noi?

V'ați gândit vreodată că poate să vină un timp când nu veți mai primi nici un rând tipărit din gazetele noastre? Vă puteți închipui momentele petrecute în neliniște continuă, neliniștea că nu știți ce se petrece la câteva leghe departe de tine?

Cine cimentează mai bine simțul întregului unui neam, dacă nu foile zilnice, cari le cetești dimineața și seara?

Wilhelm al II-lea a rostit într'o convorbire din anul 1906 o judecată aspră asupra ziaristilor. A zis cam următoarele: În fiecare ram al unei cariere trebuie să îndeplinească ori și cine condiții anumite, numai jurnalistul n'are lipsă nici de examene, nici de studii.

A avut dreptate intru câtva. Da, sunt o mulțime de naufragiați, de pripășiți din toate clasele societății, cari își caută refugiul în jurnalistică.

Meseria de ziarist și-o închipuiesc ca o pâne, de care au lipsă numai ca să trăiască. De aici ies redactorii-revolver, cari — slavă Domnului — nu există la noi, de aici ies escrochii, cari te somează ziua, în amiaza mare, să le dai parale pentru laudele aduse în favorul tău. Și ți-e greață de stilul lor confus, — de forma brutală în care-ți descriu faptele diverse — toate nimicurile din mahalalele unui oraș mare — și-ți vine să-i trimiți la școală, să învețe carte și bun simț.

Dar în care breaslă nu există lăpădături de astea? Cine nu cunoaște pe avocatul, care a trecut căne-cânește examenele numai ca să ajungă la un os de ros, cine nu cunoaște pe medicul, care se ocupă cu toate doftoriile secrete, numai ca să tragă pe sfoară pe naivii încredințați lui, fără de a avea ideie de adevărata medicină? Cine nu a întâlnit pe profesorii, cari n'au altă ocupație afară de corectarea caietelor și de jocul de cărți?

Veți anatemiază pentru aceasta pe toți? Și pe advocații și pe doftorii și pe profesorii, cari

își știu chemarea? Li vei trece pe toți pe sub jugul căudîn al rușinei?

Nu.

Vei zice: cutare e om de treabă — își pricepe meseria și are tragere de inimă pentru ea. Cutare e un om de nimica, care nu face altceva decât își indoapă buzunarele cu munca ușoară și mincinoasă.

Și așa e și cu breasla ziaristilor.

Sunt mai mulți cei fără căpătai aici, nu-i vorbă, — dar sunt și de ceilalți, cari nu intră într-o categorie cu ei.

Sunt ziaristi, cari frământă ideile, — cari își bat capul — cum să aducă servicii oamenilor lor; servicii reale, cari consultă volume de statistici și de literatură și de politică, cari știu cât de „mărețea-i a cuvântului putere“.

Dar ce vorbim atâtea de oamenii aceștia, ca și când nu i-am fi văzut, ca și când nu-i vedem și în zilele noastre, în mijlocul nostru?!

Noi avem o mângâiere: În toată lupta noastră grea pentru ajungerea unei sorti mai cinstite pe seama neamului nostru am avut și avem o gardă de oameni de aceștia desinteresați. Chiar zilele trecute am sărbătorit pe unul din ei, pe redactorul ziarului veteran „Gazeta Transilvaniei“.

În fața oamenilor acestora, cari muncesc din greu, cari luptă câte odată chiar și cu mizeria, — dar nu se dau bătăuți, cuvintele de hulă împotriva ziaristilor reclamagii cad dela sine, ca niște frunze veste-de, cari nu au nici un motiv de a viețui. Părul lor alb îți inspiră respect, căci e roada unei vieți trăite în cinste și luptă pentru adevăr.

Imi aduc aminte, că am fost acum câțiva ani să cercetez pe D-l Aurel Mureșianu în temnița din Brașov. Avusese un proces de presă și fusese condamnat la câteva săptămâni. — Eră într-o odăiță a poliției din Brașov. O odaie spoită alb, cu tavan scund, cu fereastră cu zăbrele. Intemnițatul eră palid la față, se plimbă prin odaie și își ducea mâna prin păr...

Eră un ziarist român, care suferea. Și suferea cu resignare și cu dor de muncă viitoare.

Sunt sigur — dacă ar fi să se deosebească în categorii toți gazetarii de pe suprafața pământului, ca să li se poată arăta în mod vădit abnegația lor pentru ceea ce scriu din toată convingerea lor, atunci gazetarii noștri ardeleni ar stă la loc de frunte, vor avea ei greșeli, vor avea multe de îndreptat în cunoștințele lor — una din calități însă va străluci asemenea unui luceafăr neadormit: dragostea lor mare, adevărată pentru neamul din care fac parte.

(E firesc — nu se poate generaliza: sunt și unele ființe pripășite la noi. N'avem decât să ne gândim la jurnalele românești guvernamentale).

Și ce sunt cuvintele spuse gazetărilor străini în parlamentele din Berlin sau Viena sau Paris față de epitetele, pe cari trebuie să le primească ai noștri din partea guvernărilor! „Saubengels!“ De le-ar spune atât și i-ar lăsa să muncească în pace spre înaintarea neamului lor!...

Vom ajunge un timp în care ziaristii noștri să se pună în grevă când vor auzi epitetul acesta, dar numai epitetul acesta, fără de procese și fără de pedepse în bani și fără de temniță?...

Lipsca, Aprilie 1908.

Fallières și artele. Se știe că președintele republicii franceze, Fallières, e un mare iubitor al artelor.

Zilele trecute, abia intrat în sala XVII, el strigă dela ușă:

— Ah! Galipaux! E perfect!

Fallières se întoarce, întinse mâna celebrului Galipaux și-l felicită; dar fiindcă toți uitaseră să spună numele pictorului, răutăciosul actor se însărcină să-l prezinte:

— Iată d-l Guillamen Alaux; lui i-se cuvin felicitările d-tale, d-le președinte!...

Educația țaranului nostru.

Nimic nu e mai greu decât a ridica nivelul cultural al unui popor, care veacuri de-a rândul a stat sub povara despotismului altor popoare, venite asupra lui în cursul vremilor trecute.

Poate să se mândrească acest popor cu originea lui din neamuri alese și să se provoace la *băstenia* lui, — nimic nu-i ajută, căci li lipsește condiția esențială: *libera dezvoltare a forțelor*. Și unde nu e aceasta, acolo „carul merge încet și greu, că povara-i mare“; acolo propășirea pe calea progresului e foarte *anevoioasă*, deși nu e *imposibilă*.

Dar, oricât de dificilă ar fi mergerea înainte nu-i permit vre-odată, ca un popor să-și peardă încrederea în puterile sale, să și zică totdeauna cu poetul *Alexandri*:

Vie valuri mari de foc,
Nici că m'or elinti din loc.
Tot ce-i verde s'a usca,
Răurile vor seca,
Iar pustiul tot mereu,
S'a lăși înprejurul meu,
Căci români sunt în putere
Și românu'n veci nu pier.

Dar nici că este putere omenească, care să *desrădăceze din sufletul românului* credința neștrămutată în *trăinicia lui*. Atâta e iel de convins de trăinicia sa, încât cu resignare și pot zice chiar cu îndestulare își trăiește amara soartă, ori unde ar fi el, încât rabdă și foamea, rabdă și frigul și zăduhul, în credința, că nepoții și strănepoții lui o să aibă mai bine. Și dacă mai există o *lege dumnezeiască*, ce nu se poate însă dubită, atunci dreptatea cauzei lui va birui peste toate obstaculele, ce i se vor pune în cale.

Pe ce se razimă oare trăinicia lui? Suntem siguri, că nu vom putea nimeri *toate notele* ei calitative, dar o încercare fie și neisbutită tot ne va apropia, ca cu vremea să le apropiem pe toate și să le cuprindem în un mănunchiu.

Între cele dintâi socot a fi: *vârtoșia și vânoșimea* lui. Nici unul din popoarele conlocuitoare nu-l întrece în aceasta privință. Aceste două calități i le-a impus restricția veacurilor. Un popor mai lipsit, mai năcăjit, mai asuprit, mai neșăgătat în seamă nici că a existat, nici nu există, pe fața pământului: trăit tot în asuprire în lipse și nevoi, abia i-s'a lăsat dreptul de a păstori boi și oi. Redesțeptat la viață și readus la conștiința de sine, s'a trezit din letargia seculară și revinându-și la fire și-a impus probleme și s'a apucat de rezolvarea lor. Multe din aceste probleme au fost poate peste puterile lui, căci abia începute s'au prăbușit în fața valurilor primejdioase. Multe au fost duse până la jumătate și apoi din neputință părăsite. Puține de tot puține au ajuns să fie pe deplin încheiate. De multe-ori, poate prea de multeori s'au pus în fruntea mișcării, oamenii vanității, cărora le-a lipsit și *priceperea și dibăcia* necesară. Sunt de lipsă aceste constatări, căci e timpul suprem să începem cu *remedierea* relelor existente. Și cumcă există și încă cu duimul ar mai cuteză cineva se îndoiască?.....

Poporul nostru s'a făcut vârtos și vânoș, fiindcă a trăit în mijlocul nostru și vecinic a avut de a purta lupta cu asprimea ei. Ca păstor, ca agricultor și-a întărit organismul ca ferul, căci pe lângă munca trupească a avut aer curat și petrecând mai ales în părți muntoase a avut aer curat și apă bună, două elemente cu condiții igienice de frunte. Așa imi explic eu vârtosimea și vânoșimea lui.

Trăinicia lui mai depinde și dela o *credință puternică în Dumnezeu*, care nu lasă pe om la rău. Atâta-i de credincios acest popor, încât suferă cu cea mai mare răbdare calamitățile din natură și relele din viața omenească, căci se mângâie cu aceea că de bunăseamă a fost păcătos și pentru nescăi păcate a avut să suferă. Expierea păcatelor pentru țaranul român e poate

cea mai pronunțată *notă creștinească a religiozității lui*. Când s'a mărturisit preotului, se simte ușurat, zice el. Aceasta și alte note din viața lui religioasă, i-au imprimat convingerea neștrămutabilă în trăinicia lui. De veacuri trăiește în așteptarea unor timpuri mai bune și ele tot nu mai vin. Abia pentru o parte de români a răsărit soarele dulce și blând; pe când preste o bună parte mai plutește și azi neagra negură.

Dar va da Dumnezeu să vie și timpurile mult dorite!

Dr. Petru Șpan.

Vieța în București.

Capitala trece printr-o nouă epocă de transformare. În mai multe părți se taie străzi nouă, dacă nu se face câte o „alinieră“ — punere la rând a tuturor caselor.

Așa, bulevardele aerisite ce brăzdează capitala în lung și-n lat, vor fi prelungite. Între acestea bulevardul Maria, care duce spre marginea orașului va fi întins dincolo de raza barierelor. Deasemenea se urmează mai departe tăierea bulevardului Colței, — o lucrare de edilitate foarte costisitoare, fiind vorba de răscumpărarea de câtră comună a mai multor case mari, unele adevărate palate.

Dar pentru trebuințele igienice ale capitalei se fac toate jertfele, spre a căpăta cât mai de grabă numele de oraș occidental ce i-se dă.

Peste tot se fac, în același timp și schimbări în numirea străzilor. Astfel se cuvine să amintesc că o mică străduță din dosul palatului Regal, care purtă banalul nume de strada Modei capătă de aci încolo numele de „Grigorescu“ în amintirea pictorului nostru național cel mai mare.

Asemeni schimbări în numirea străzilor s'au făcut multe și cum de unele nume vechi se leagă deseori și multe amintiri, fie de orice fel ar fi s'a hotărât că, pe lângă noul nume fiecare tâbliță să arete și vechea numire.

Afară de aceste chestiuni de însemnătate generală, sunt și altele de însemnătate privată ce au destul de mare interes. Se clădesc multe case în anul ăsta. Vechiturile pier una câte una după ulițele principale, lăsând să răsără în locul lor, adevărate clădiri moderne.

Între vechiturile dispărute amintesc vechea casă de lângă poliție, în care se află „Librăria Socec“ cea mai veche librărie din capitală, întemeiată acum cincizeci de ani.

Și prin toate părțile orașului clădiri nouă acopere locurile goale, fără însă ca îngrămădirea caselor să ajungă atât de mare încât frumuseța grădinilor și grădinițelor să fie amenințată.

Din nou verdele tânăr a izbucnit dând atâta frumusețe capitalei ce se gătește iarăși pentru zilele pline de soare. Mai mult ca ori când, în timpul acesta de renaștere a firei întregi, aerul de grădină mare, cu case și biserici presărate peste tot, îl are orașul văzut de sus, din depărtare.

E mult pitoresc în această înfățișare primăvărată a Bucureștilor și nu-i de mirare că asemenea lucruri încep să placă din ce în ce la mai mulți și unii dintre artiștii noștri se încumetă să aștearnă pe pânză asemenea priveliști.

Cu privire la pictorii noștri, amintesc activitatea sănătoasă a multora din ceice până mai ieri alaltăieri abia dădeau semne de viață cu câte o pânză-două, la un an odată.

Pictorul Satmari, — fiul unui bun pictor, de pe urma căruia avem câteva frumuseți din trecutul nostru minunat prinse, — a deschis împreună cu un tânăr pictor Ținc o expoziție destul de interesantă.

Amândoi se prezintă ca adevărați artiști fiecare cu câte 25—30 de bucăți îngrijit lucrate — portrete și peisagii.

E cu atât mai înbucurătoare activitatea tinerilor artiști, cu cât în timpul din urmă s'au

intemeiat încă vre-o două-trei societăți artistice în care figurează mai mulți amatori și diletanți. Cei mai mulți artiști sunt grupați în jurul „Tinerimei artistice“, iar alți vre-o câțiva sunt în afară de orice alcătuirii de acestea.

Pe tărâmul muzical am avut încă o manifestare frumoasă a nouăi societăți corale „Cercul artistic muzical“, compusă în mare parte numai din absolvenți de conservator și cântăreți de meserie.

E firesc deci ca un asemenea cor bărbătesc compus din peste 80 de persoane să cânte cu o rară putere de interpretare bucăți pline de greutate ca marele concert religios „La râul Vavilonului“ — o compoziție de înaltă valoare a bătrânului măiestru G. Ștefănescu.

Deasemenea s'au cântat cu acelaș succes mai multe coruri populare și soliști vestiți ca d-nii Băjenaru și Alexiu au cântat bucăți frumoase, pe placul multora.

În afară de acești soliști merită să fie amintită și d-soara Iordanovici, o tânără absolventă a conservatorului de aci, care a cântat cu multă pricepere câteva arii, între care două ale tânărului compozitor Tiberiu Brediceanu.

E un semn foarte bun această îmbrățișare a muzicii populare din toate ținuturile românești, atât de societățile corale cât și de soliști.

Aceasta înseamnă numai că acei ce se vor îndemna să ne culeagă muzica populară de pretutindeni, vor fi prețuiți și răsplătiți cum se cuvine. Și astfel, încet încet foielelor nostru muzical să fie bine strâns și compozitorii mari vor avea din ce să se inspire, spre a alcătui lucrări de artă de un caracter curat național!

N. Pora.

Hohenzollern.

— Notițe. —

De pe înălțimile Tübingenului se văd crenelele turnurilor străpungând văzduhul.

Străbatem înaintând spre Sud, spre Albul suabez, ținutul, care nu mai arată bogăția imbelșugată a câmpiei, pe care o lăsăm în urmă.

Iată-ne sub ziduri. În vârful unui pisc răslețit din Alb, ocupându-i tot creștetul, se implântă zidurile sure, turnurile înalte, deasupra cărora falfăie steagul împărăției. Suim. În drum întâlnim soldați, cari lucrează cu o precizie de automat mișcări cu arma. Pe drumuri șerpuite, iată-ne în sfârșit în fața „porței Vulturului“. Desamăgire! Unde-i pecetea vremurilor apuse? Unde-s zidurile cotropite de muschi? Unde-s păreții care au văzut răsărind și întărindu-se una din cele mai strălucite familii împărătești ale lumii? Totul s'a năruit în mormane de piatră și de moloz și nu ier-alaltăieri, ci acuma cinci veacuri. Cele două vlăstare ale strămoșilor care stăpâniseră aci, au părăsit ruinele de jale și de durere și s'au dus: unul spre Sud rămânând în Sigmaringen stăpânul ținutului, altul spre Nord, cucerind prin sabie regatul ce trebuie să fie sâmburele împărăției de astăzi.

Când au venit vremuri de pace, de bogăție și de slavă, marele împărat, pe atunci încă numai rege, s'a gândit să înalțe din nou zidurile aceste năruite, spre cinstea străbunilor și spre mândria neamului lui.

Și așa a răsărit la mijlocul veacului trecut, pe temelile vechi, care singure mai trăiau, lipite de stânca muntelui, strălucitul castel nou, pe care-l avem acuma în fața ochilor — o minune de arhitectură în vechiul stil medieval.

Trecem peste podul mișcător, pe care lanțuri grele îl țin de-asupra șanțului împrejmuitor. Iată poarta de stejar ferecată în fier, de-asupra săpat în piatră inscripția latinească, care vorbește de reconstruirea castelului, și vulturul împărătesc cu aripile destinate.

Drumul pietruit se învârtăște în serpentină înăuntrul turnului uriaș dela intrare și ne ridică pe terasa cea mai de de-asupra, care alcătuieste

curtea exterioară a castelului. De jur împrejur pe crenelele zidurilor curții stau tunuri vechi și noue, cu țevile îndreptate spre câmpia din vale. O cruntă podoabă în vremea aceasta de pace, în care zidurile nu mai pot da totuș nici un adăpost.

În încăperile castelului stă compania de soldați, care făceau deprinderi în vale.

Dar mai departe?

Intrebăm intendentul:

— E cineva din familia imperială sau princiară acum aici?

— Nu.

— A da, e prea de vreme în primăvară, vin de bună seamă numai vara să stea aici.

— Nu, nu vin niciodată să locuiască aici, o excursie de câteva ciasuri să vadă dacă toate sunt în rânduială și atâta tot.

Un strălucit castel împărătesc nelocuit, un mare monument dăruit poporului german, un monument, pe care-l păzește un intendent și o companie de soldați — atâta tot.

Intrăm în încăperile, împodobite, în vechiul stil al strămoșilor, dar cu tot gustul și cu toată arta vremii de astăzi. Pe păreții sălii de intrare e zugrăvit arborele genealogic al familiei, cu cele două ramuri principale ale ei: aceia a împărăților germani și aceia a principilor de Hohenzollern-Sigmaringen. Pe cele mai de-asupra foi ale celei dintâi cetim: Wilhelm-Kaiser von Deutschland, a celei a doua: Carol-König von Rumänien.

Trecem mai departe prin săli împărătesc împodobite: sala conților, sprijinită pe coloane de marmură, unghiul cardinalilor, cu chipurile de episcopi, pe care i-a dat familia, biblioteca cu tablouri, care înfățișează legenda întemeierii castelului și mai apoi istoria lui, încăperi de locuit — dar nelocuite — ale familiei, cu artistice mobile de stejar, totul nou, strălucitor.

Ieșim în balcon și privim iarăși în toată întinderea lui ținutul din jur cu pământul lui sărac, dar cu munca, care scoate bogăția din ogoarele acestea așa de gospodăresc lucrute, care a făcut drumurile, care a înălțat satele și orașele ce se țin lanț până în zarea depărtată.

Principatul de Hohenzollern-Sigmaringen e încorporat la Prusia, familia princiară are însă toate celelalte drepturi ale familiilor domnitoare din Germania. Pretutindeni ți-se vorbește de munca, de spiritul gospodăresc, de bogăția acestor principii, ale căror virtuți au eucerit iubirea supușilor lor înainte de toate și au putut duce popoare la biruință și la mărire. Și fără să vrem ne zboară gândul la Marele Rege dela Dunăre, care cu jertfa tinereții, cu jertfa vieții lui întregi, a știut potoli, prin virtuțile, prin inteligența lui rece și potolită, patimile, care frământau vieța unui popor dureros încercat și care nu odată l-au dus până la marginea prăpastiei.

Gândul acesta se implântă în minte și cu el intrăm în capela castelului, cu lumina ei potolită de zugrăvelile geamurilor, cu aerul de taină străveche pe care i-o dau armurile, cascele și zalele din tindă, cu farmecul romantic, al zidurilor învăluite în taina neagră-verde a frunzișului de iederă.

Pornim. În urmă ne rămâne piscul cu povara lui de ziduri grele și sunetul metalic al goarnei companiei de soldați.

Hohenheim.

G. C. Ionescu.

Miniștrii Franței, au petrecut săptămâna patimilor la țară.

Cu prilejul acesta fiecare din ei a vizitat diferitele administrații ale departamentelor respective.

Face mare șgomot în Franța descoperirea, că mai mulți furnizori ai armatei, întrebunțau carne veche, sau de vite bolnave.

Și printre măcelarii particulari, s'au descoperit mulți cari vindeau populației sărace, cărnuri stricate.

ȘCOALA.

Începutul conferențelor învățătoarești.

— 1863. —

De Dr. I. Lupăș.

Prin anii 1850 și mai târziu, dorința multor Români eră să abandoneze principiul confesional în școala poporală și să întemeieze astfel de școale, cari să nu fie nici gr.-or., nici gr.-cat., ci numai românești, sau naționale, cum li-se zicea. Șaguna a arătat de cu vreme, că pe calea aceasta se periclitează viitorul tuturor școalelor românești.

Ceice insistau însă atât de mult pentru școalele naționale, voiau să scoată cu orice preț învățământul de sub „epitropia popească“ (cum spune fostul director al gimnaziului din Brașov, I. Meșotă într'un discurs festiv, „Tel. Român“ 1869 Nr. 56). Din partea acestor oameni Șaguna, adevărat, eră învinuit, că e Român slab și rău naționalist, dar timpul — acest judecător imparțial — a justificat toate procedările și prociile lui, și azi se știe, în ce situație imposibilă se află școalele românești din fosta graniță militară, așa numitele școale comunale, conducătorii cărora n'au voit ori n'au reușit să le asigure, pe lângă caracterul confesional, și pe cel românesc-național, punându-le sub scutul legal al vre-uneia din cele două biserici române.¹⁾

Calitatea de bun Român, a lui Șaguna, însă nu se mai contestă astăzi de nici un om cu judecată limpede, nepreocupată, căci ea e eternizată pe paginile istoriei noastre naționale prin multe fapte și vrednicii culturale, între altele și prin lupta frumoasă și plină de energie, ce a purtat pe timpul absolutismului contra cărmuirii, care în repetite rânduri a cercat a regulă școalele noastre, înlăturând jurisdicțiunea bisericească. Aceste încercări totdeauna au fost răspinse din partea lui Șaguna, până când ele la începutul erei constituționale au trebuit curmate cu totul convingându-se însuș guvernul, că acestea stănesc numai temeri și nemulțămiri și nu pot duce la nici un rezultat pozitiv. De aceea prin ordinul²⁾ din 1861 conform principiului autonomiei bisericesti, i-se dă voie lui Șaguna, ca „instrucțiunile școlare după judecata sa proprie, și atunci când va afla de lipsă, să le gătească, și să le aștearnă spre dispozițiunea mai înaltă“. „Telegraful Român“ publicând acest ordin îl însoțește de următorul comentariu:

„Luptele cele nenumărate ale episcopiei noastre contra tendințelor absolutistice și iezuitice, în ale căror obezi contele Thun a vrut să pună treaba noastră școlară, s'au încheiat în zilele noastre cu un rezultat, ce ne mulțamește, căci acela osândește intențiunile fostului ministru de învățământ și totdeauna pune stavilă volniciei amplexiților, cari s'ar încercă a năpăstui pe viitor ierarhia bisericeii noastre autonome în privința organizării și regulării instrucțiunilor școlare. Acum putem fi odihniți cu biserica și școala, căci biserica noastră este autonomă ca și celelalte biserici, iar școalele noastre sunt scutite de orice pericol prin biserica independentă ca și școalele de alte confesii... Iar într'o notiță, polemizând cu ceice ar fi nemulțamiți de acest rezultat al luptelor lui Șaguna pentru școală, sub cuvânt că sub conducerea bisericească treaba cultului poporal ar fi primejduită spune, că părerea sau temerea aceasta n'o poate împărtași decât „vrăjmașul autonomiei bisericii noastre și idiotul, precum și acela, care n'are cunoștința împrejurărilor, în care ne aflăm.“³⁾

Șaguna a știut dovedi în chip strălucit, că părerile contrariilor săi erau cu totul neintemeiate. Nu s'a mărginit a îndemna cu cuvântul pe toți subalternii săi la împlinirea datorințelor îndreptate spre progresul general al școlii române,

¹⁾ Vezi „Țara Noastră“, an. II Nrii 10 și 11.

²⁾ D-to Cluj 25 Sept. 1861.

³⁾ „Tel. Rom.“ 1861, pag. 159.

ci în stăruitoarea sa pornire de a învinge orice obstacol, de a înlătura orice lipsă, de a se face, după cuvântul apostolesc, *tuturor toate*, între nenumăratele sale gânduri și îngrijorări, tocmai în vârtejul luptelor politice și bisericești, cari se întreau cu înverșunare, găseă totuși răgaz de a urmări scrierile pedagogice mai de seamă, de a face studii serioase și în această materie, numai și numai ca să poată deschide pe seama învățătorilor cărări nouă de progres, să le poată da îndrumările necesare, pe cari — așa se vede — nici unul dintre bărbații noștri de școală din acel timp nu le putuse da. E vorba de interesanta cârtică intitulată simplu și modest: „Instrucțiune pentru învățători“, ¹⁾ care cuprinde în 64 §§-i o expunere sumară a principiilor de didactică generală și specială și nu este cum s'ar crede, o simplă înșirare de păreri individuale și sfaturi părintești, ci pe alocurea se poate întrezări oarecare orientare științifică asupra diferitelor chestiuni pedagogice privitoare la unul sau altul dintre singuraticile obiecte de învățământ. ²⁾

Această „*didactica parva*“ o tipări în toamna anului 1862 și-o trimise învățătorilor cu îndatorirea să o studieze bine, ca să-și poată da seama de întreg cuprinsul ei, în vacanțele anului viitor, pe când vor trimite în toate părțile Ardealului comisarari școlari, cari vor țineă cu dânșii „conferințe și examene din această instrucțiune“. ³⁾

Necesitatea conferințelor învățătoresci fusese discutată de mai înainte în coloanele „*Telegrafului Român*“. Profesorul Atanasie Șandor, comunicând ⁴⁾ planul de învățământ al seminarului pedagogic din Arad, însoțit de un raport asupra rezultatelor instrucției și educației din acest institut accentuiază, că învățătorii trebuie să cetească într-una cărți și gazete, să se cultive mereu, căci „câștigarea învățării se poate asemăna cu nutrirea trupului, care trebuie să se facă în toate zilele regulat, pentru că altminterlea urmează slăbirea și totala derăpanare a puterilor trupesti“. În anul următor Visarion Roman învățător primar în Rășinari adresează un fel de apel către toți învățătorii ⁵⁾ în chestia aceasta arătând, că nu e de ajuns ceea ce fac câțiva profesori harnici în seminar; numai cu atâta nu se poate socoti „încheiat tot cursul cultivării mai departe“ a învățătorilor. Și cum o foaie pedagogică, cât de mică, lipsește, unul dintre cele mai cardinale mijloace de progres ar fi conferențele învățătorilor, cari ținându-se de *repeșiteori* într'un an, ar da bun prilej de a se sfătui toți împreună asupra modului, cum s'ar putea înlătura multele piedeci și neajunsuri.

În vacanțele anului 1863 s'a realizat această dorință. Înainte de a trimite comisari în toate părțile, Șaguna i-a chemat la reședința episcopescă spre a le împărtăși și lor instrucțiile, de cari aveau să țină seamă în conducerea acestor conferințe întocmite după sistemul *Bell-Lancaster*, numit și *metoda instrucțiunii reciproce* sau *sistem monitorial*. Rolul de monitori, dupăcum erau contemplate conferințele învățătoresci, îl aveau comisarii consistoriali, iar conducerea intelectuală și morală revenia lui Șaguna însuși ca *supremului inspector școlar*. ⁶⁾ „Tel. Rom.“ raportând despre începutul conferințelor, face următoarea constatare: „ceea ce ne lipsește nouă Românilor mai mult decât pâinea de toate zilele, este școala și iarăș școala. D-nii comisari vor da, suntem siguri, relațiuni credincioase despre aflarea școalelor; vor

descoperi binele, ce-l vor întâmpina, dar nu vor retăcea nici relele cele multe și mari, ce împiedecă progresul școalei; căci fără cunostința răului nu este vindecare“. ¹⁾

De aci începând, urmează serii întregi de rapoarte, unele foarte amănunțite despre decurgerea conferințelor învățătoresci din fiecare an. Printre ele se strecoară din când în când și tratate însuflețite asupra rostului și însemnătății acestei instituții școlare. ²⁾

Între multe neajunsuri, cari au priveghiat statornic la căpătâul școalelor noastre, din partea învățătorilor de sigur cel mai simțit și care dădea anză la multe nemulțămiri, eră leafa cea cu totul neindultitoare. Un corespondent al „*Telegrafului Român*“ ³⁾ scrie „de sub peatra Craiului“, despre trebuința neapărată de a îmbunătăți lefurile învățătoresci. Redacția întâmpină această cerință cu observarea, că și mai mult se simte lipsa unor îmbunătățiri în *creșterea viitorilor învățători*: „Mulți dascăli pot trăi, cum au trăit și până aci, cu leșoara ce o au. Adevărat, că gazdă mare nu se va face învățătorul, în modul acesta, dar *problema lui, ca și a preotului, nici că este a strânger mamona, ci a crește oamenii*,“ ⁴⁾ — cuvinte, de cari ar fi bine să se țină și azi seamă, căci prea ne-a năpădit de o vreme încoace pe toți ca o *boală molipsitoare*, pornirea neastampărată, febrilă după „*mamona*“.

RĂVAȘE BUCUREȘTENE.

II.

Săptămâna patimilor...

Ciudat... Ea e cel dintăiu semn al primăverii.

Zările senine, grădinile verzi, vin întotdeauna cu melancolica tânguire a clopotelor.

În amurg, când mugurii pocnesc și florile de liliac ascultă ciripitul vrăbiilor, arama sutelor de clopote începe să vibreze în tremurări cari se întâlnesc, se îmbrățișează, tresar într'un acord prelung și își leagă apoi mistica armonie, sub cele dintăiu umbre ale inserării.

Lumini neobiceinute se întind pe zidurile din preajma bisericilor. Una câte una, amintind pe martirii de odinioară, umbrele credincioșilor se strecoară în biserici.

Se roagă cineva?

O, nu... Unii vin ca să îplinească un obicei, alții să-și treacă un cias de prisos, alții să petreacă, alții să moțăie și prea puțini pentru poezia nopții, sub o boltă de biserică, unde ard făclii, unde sunt locuri întunecoase, reci, și unde psalmii pomenesc pe cel mai mare visător ce a trecut pe pământ...

Vinerea mare e cea mai tristă zi a anului.

E o zi care-ți amintește neconținut viața încercând să se avânte spre zile senine, împiedecată de mormântul din care a răsărit și care nu-i departe.

Soarele strălucește și te înviorază, îți umple sufletul de avânturi.

Iată însă ca un nor i-se așterne în cale și tu simți că toate visele ți-s'au curmat, fruntea ți-se întunecă și-ți pleci ochii la pământ.

Te gândești la fericirea ce ți-o vestesc pasările și frunzele nouie, îndrăznești să te înalți spre culmea unor vremuri mai bune — dar clopotele îți vestesc că nu numai tu ai visat și nu numai tu îți vei ispăși greșala asta.

...Acoperit cu flori tinere — buchete de zambile și micșunele, cele dintăiu vestitoare ale vieții, risipite pe fruntea unui mort — Isus visează pe masa din mijlocul bisericii.

¹⁾ T. R. 1863 Nr. 50.

²⁾ Cf. art. „*Sublimitatea conferințelor inv.*“ de I. Petrașcu, înv. „*Tel. Rom.*“ 1869 Nrii 34—38 sau: „O privire fugitivă asupra conferințelor inv.“ de D. Cuntăan ibidem Nrii 34—35).

³⁾ „*Tel. Rom.*“ 1865 Nr. 30—31 (semnat: b.)

⁴⁾ Ibidem Nr. 32: „*La dotarea învățătorilor*“.

În jurul său, plutesc mirezme grele, de smirnă și de flori. În biserică e răcoare; pașii sunt muți, frunțile îngrijorate, buzele strânse, privirile pioase.

Din lespezile răci, se înalță spre bolti, sgomotul pașilor; ecouri depărtate îi răspund.

Și o liniște adâncă se lasă în penumbra bisericii: se aud cum ard lumânările și candelile cum troznesc în altar...

Încă o zi, și pe străzile potopite de soare, vor curge valurile de bucureșteni.

Prăvăliile vor fi închise, casele pustii. În jurul Cismigiului, vor răsună muzicile barbare ale servitorilor ungureni, însoțite de sfârâitul gogoșilor.

„Dulapurile“ și „bărcile“ vor scârțâi cu înverșunare, fălăind deasupra mulțimii gătite, sub cerul îngrozitor de albastru.

Trei zile, în București va adia un miros de pomadă și de gogoși și vor țipa muzicuțele cu balon.

De ce nu pot să mor odată cu Isus — și să inviez trei zile după învierea lui?

Scarciaffico.

RANDURI VESELE.

Doi publiciști.

Ce-or fi fost în tinerețe, nu-și mai aduc aminte bine nici unul.

Ca prin vis, cel cu barbă, vede cum se răstoarnă valuri după valuri, într'o mare cenușie, vede o pădure de catarge și de cabine, deasupra cărora plutește un nor de fum, și un vuiet subțire, iar celalalt, cel cu cioc, își amintește un cer ferbinte, un nestârșit câmp de nisip alb, călduri grozave, oameni cu haine albe și alții negri, fără haine.

Acum, în seara vieții, i-a bătut Dumnezeu într'o redacție sărăcăcioasă pe amândoi.

Unul e „secretar de redacție“. Scrie amintiri de călătorie, traduce un roman englezesc și măcelărește celelalte gazete.

Celalalt, umblă dimineata pe la poliție, la palatul de justiție și prin alte administrații, culegând informații, iar după prânz se înfige într'un colț și corectează spalturi lungi, cu litera mare cât musca.

Și când crepusculul își cerne fumul pe fereștele nespălate ale redacției, două luminițe roșii ce se aprind de trei ori pe minut, în câte un colț al odăii, mai vestesc că încă nu s'a golit redacția.

Cei doi publiciști așteaptă pe director, care le plătește a treia rată din cei doi franci, — leafa zilnică și când înoptează bine, o pornesc amândoi, braț la braț, spre cărciuma lui Franț.

Sunt mărunți amândoi, mai mărunți decât toți trecătorii; genunchii uriași ai pantalonilor le bălăbănesc în toate părțile, iar ghețele lungi întoarse cu vârful în sus, par'că ar mai cere încă un picior.

Iată-i la Franț; cu bărdaca de moldoveancă înainte, ei povestesc de toate; suferințele și munca de peste zi a lăsat în colțul gurii lor o încrețitură de amărăciune, care nu se șterge decât după a treia bărdacă...

Și atunci, Inveseliți, cu frunțile inseninate, simt farmecul primăverii răscolindu-le sângele subțiat.

— E primăvară, căpitane!

— Primăvară, măi frate! Primăvară.

Căpitanul, ceva mai tânăr ca celalalt se ridică greoi, se apropie de cismeaua cu găuri multe, a cărcimei, și rupe dintr'un pahar, o ramură de liliac.

— Ține, măi frate... Că tot ni-s'a dus nouă tinerețea fără flori!...

„Căpitanul“ a fost pe vremuri, comandant secund pe mai multe vapoare de comerț; când încordarea brațelor i-a slăbit de tot, s'a apucat de gazetărie, fiindcă altceva nu poate face. E

¹⁾ Titlul complet al acestei broșuri este: *Instrucțiune pentru învățătorii din școlile normale și capitale de religia ortodoxă răsăriteană, de sub inspecțiunea supremă școlară a bisericii ortodoxe răsăritene din Marele Principat al Ardealului* pag. 21. Sibiu, ed. 1 1862, ed. 2 1865.

²⁾ Cf. d. e. §. 40 despre metoda religioasă.

³⁾ Cereulariu Nr. șc. 45 anul 1862 tipărit ca prefața la broșura menționată.

⁴⁾ T. R. la 1856 (Nrii 66—68).

⁵⁾ „O provocare prietenească către toți învățătorii școalelor noastre populare“ T. R. 1857 Nrii 6—10.

⁶⁾ T. R. 1871 pag. 277.

scurt și indelat. O barbă cafenie îi incinge fața vântată, gura strâmbă, nasul umflat, ochii stânși.

Celalalt, Corneliu d'Almanzor, — așa se iscăleă; numele adevărat nu i-l știa nimeni — zicea că și-a petrecut tinerețele în Madagascar, slujind sub steagul republicii franceze.

Acum câteva zeci de ani, e drept, publicase prin ziare niște scrisori de călătorii în Africa, cu lupte groaznice între soldați francezi și între negri.

Astăzi, însă e redus la simplul rol de reporter-corector al foaiei „Facla prezentului“ și numai în tovărășia căpitanului, mângâindu-și ciocul nesfârșit de lung și subțire uită de năcăzurile vieții și-și amintește nițel câte nițel splendoarea vremilor apuse.

Se imprieteniseră ciudat.

Intr'o seară, la circ, un om cărunț și cu ciocul enorm, se ridicase pe umerii unor teșchetari din galerie și radea cu hohot, privind la giumbușlucurile lui August; teșchetarii, infuriami de povara lor, clătinară umerii și trântiră pe măruntel în stal, drept în capul pleșuv al unui om cu gâtul scurt și barba cafenie.

Eră căpitanul, iar cel care căzuse Corneliu d'Almanzor.

Induoșat de soarta celui căzut, care n'avea ce mânca în București, căpitanul făcu rost și lui d'Almanzor în redacție. Dela o vreme însă, cei doi franci părăndu-le prea puțin fiecăruia, începuseră să se cam părăscă directorului.

Intr'o vreme, nu se mai puteau suferi.

— Domnule Corneliu d'Almanzor, te rog să nu uiți nici o secundă cine ești, cine sunt, cum m'ai cunoscut și cum te-am cunoscut! — strigă într'o dimineață căpitanul.

Iar d'Almanzor, umilit, își lăsă capul în jos, primind cu resemnare morala tovarășului de până acum.

— A treia oară de când încerci să-mi distrugi existența. Acum o lună, mi-ai vândut toate cărțile — da! da! nu încercă să tăgăduiești — peste trei zile ai încercat să-mi răpești amanta, iar acum, bagi intrigi și sfătuiești pe director să mă dea afară!

— Domnule căpitan, cine ți-a colportat astfel de svonuri e un infam! Aratămi-l, te rog și îi voi cere socoteală!

— Nici o socoteală, domnule Corneliu d'Almanzor! Ești un ingrat care nu meriți nici cel mai mic ajutor și regret că o moarte vitejească nu te-a răpus în pustele Madagascarului!

La amintirea trecutului, ochii lui d'Almanzor se injectară în sânge și glasul său pițigăiat, cutremură văzduhul:

— Nici o vorbă mai departe!... De trecutului meu nu permit să se atingă nimeni, măcar cu o floare.

— Ești un bețiv ordinar, fără caracter. Regret că sunt nevoit să dorm sub acelaș acoperiș cu d-ta!

— Nimic mai ușor decât asta! Unul din noi e de prisos aici, unde o inimă de femeie se silește zadarnic să se împartă între mine și d-ta!

— Rămâi! Eu sunt cel care voi pleca de-aici!

Și s'au despărțit.

Corneliu d'Almanzor n'a mai dat nici pe la redacție. Ședeă toată ziua acasă tolănit în pat și povestind proprietăreței minuni din tinerețea lui.

Trei zile în urmă s'a pomenit cu o căruță: se întorcea căpitanul, care se cocoșase corectând „Facla prezentului“, unde aveă un franc mai mult de zi, dela plecarea lui d'Almanzor.

— Colega — îi zise el, întinzându-i mâna — „aceste“ trei zile vor fi trei puncte întunecoase în prietenia noastră. Toate ce mi-s'au spus despre tine, au fost invenții de-ale calomniatorilor. Vom locul iarăș împreună. Ce-i drept, nici nu mai puteam dormi în redacție! Corectura m'a orbit aproape!...

Și în aceeaș seară, căpitanul lăsă bårdaca pe masa înaintea lui d'Almanzor și aduceă din butoiul dela colțul cărcimei, trei masline.

— Iată semnul împăcării noastre!

Iar d'Almanzor, rupând o ramură de salcâm, dintr'un pahar, împodobi butoniera căpitanului:

— Ține, măi frate!... Că tot e plină de spini și bătrânețea noastră!... *Bectimis.*

Serisori către țărani.

XXVI.

Bade Șofroane!

Suntem în săptămâna mare. Ce dulce străbate în urechile noastre sunetul clopotelor care ne chiamă la liturghie... Par'că un glas dumnezeiesc ni-se revărsă în inimă și o tainică simțire înviorează toată ființa noastră.

Biserica desvăluie, în pravilele ei, istoria vieții Fiului lui D-zeu, istoria morții și a învierii Domnului nostru Iisus Christos, carele pentru noi și pentru ale noastre păcate, a fost răstignit pe cruce ispășindu-ne, prin patimile Sale, de munca iadului.

Cu ce smerenie, cu ce cucernicie se întoarce acum tot gândul nostru la Acela, care a fost numai iubire, la omul cu duh dumnezeesc, care a sămănat pe pământ pace și între oameni bună învoire. Și din ce pătrundem mai mult în viața Lui pământească și o asemănăm cu a noastră, din ce vedem cât de mult ne-am depărtat dela calea adevărului și cât de puțin am făcut ca să câștigăm îndurarea Părintelui ceresc, căci pildă vie ne-a lăsat El cum trebuie să cinstim pe Cel fără de început.

În desfășurarea luptei pentru traiu, de câte ori n'am uitat noi pildurile înțelepte ale sfintei Evanghelii, de câte ori nu ne-am depărtat cu gândul dela casa Domnului, singura în stare a ne alina durerile și câtă remușcare trebuie să simtă inima noastră în aceste clipe de înălțare sufletească, când gândul nostru caută să străbată în înălțimea nepătrunsă a sferelor cerești.

Iată sub imboldirea acestor gânduri îți scriu scrisoarea aceasta, bade Șofroane!...

Că mă gândesc eu acum de cât folos ne-a fost nouă, pe întinsul vremilor trecute, biserica.

În zădușala cumplită a vieții cine oare ne-a strâns pe noi la sinul ei de mamă, dacă nu biserica?...

În frământarea unor vremuri grele, prin cari a trecut poporul nostru, singurul scut nu i-a fost doar altul, decât biserica, care prin pravilele ei sfinte a ținut în noi scânteia vieții naționale împreunându-ne cugetele și simțirea și făcându-ne tari contra viscoalelor din afară.

Și astăzi, după atâtea veacuri, chiagul nostru și îndreptătoarea cărărilor noastre, tot biserica este.

Suntem deci datori și noi a ne aduce în tot minutul aminte de casa aceasta, al cărei cap este însuș Domnul Iisus Christos, izbăvitorul nostru din păcat.

Dar nu numai să ne aducem aminte de ea și să ne facem rugăciunile acolo, cercetându-o regulat, suntem datori.

Datoria, de creștini, ce-o avem către casa Domnului, este cu mult mai mare...

Suntem adevărați datori a iubi podoaba și bunăstarea ei. Suntem datori, bogatul cu săracul, să dăm dinarul nostru pentru înaintarea și înflorirea ei, căci numai așa vom arăta Tatălui ceresc inima noastră, numai așa ne vom face vrednici de mila Lui.

Dar o facem noi oare aceasta?

Durere, nu!...

Rar de tot se mai gădesc astăzi oameni cari să-și lase bunurile lor bisericeii, după trecerea din viață. Rar de tot mai vezi jertfe făcute pe altarul bisericeii de către credincioși.

Din contră, un lucru urit vedem că se petrece acum în unele locuri.

Vedem cum comitetele parohiale, alese pentru îngrijirea bisericeii și chivernisirea averei sale, în loc să lucreze cu toată răvna la bunăstarea ei, în loc să ne dea, nouă, pildă vie de purtare frumoasă, se întrec în a nu face nimic, petrecându-și timpul în vrajbă și ură și sămănând zavistia în sânul credincioșilor.

Nu odată vei fi văzut și d-ta sfășieri de acestea între frați, nu odată vei fi auzit hulindu-se și batjocorindu-se părintele sufletesc al satului, preotul, și nu odată ți-se va fi strâns inima de durere, văzând aceste svărcoliri netrebnice,

cari nu pot face altceva, decât să ruineze încrederea în suflete și să depărteze inima dela lăcașul sfânt al Domnului, care de veacuri a stat ca o strajă în mijlocul nostru.

Și cine sunt acești distrugători de pace și iubire, cine sunt acești sămănători de gâlceavă?

Sunt oamenii răi la inimă, bade Șofroane. Sunt oamenii cari caută mărirea deșartă, oamenii cari vor să stăpânească în sat, cari vor să fie în frunte la toate daraverile.

Și e destul să fie într'un sat trei patru inși de-acești vânători de mărirea, ca poporul să se despartă în tabere dușmănoase și patima oarbă a zavistiei să bântuie în lungul și'n latul.

Nu asta însă a fost voința Domnului Iisus Christos când a zis ucenicilor săi: „Așa să vă iubiți unii pe alții, cum v'am iubit eu pe voi; și de pe aceasta va cunoaște lumea, că sunteți ucenicii mei“.

Apoi ce sunt oare aleșii poporului, în frunte cu preotul, bade Șofroane, dacă nu urmașii ucenicilor lui Christos?... Și totuș cât de puțin dintre ei cunosc porunca aceasta a Mântuitorului!...

Deci orice om, cu simțire curată și cu frică de Dumnezeu, trebuie să-și întoarcă fața cu scârbă dela sămănătorii de gâlceavă, dela apostolii mincinoși, și la chemarea lor urechile noastre să rămână surde, căci glasul lor e glas diavolesec precum tot diavolești le sunt și faptele. Ar trebui stropiți cu disprețul nostru și dați la o parte acești oameni, iar locul lor să-l ia aceia, cari într'adevăr iubesc casa Domnului, aceia cari sămăna pacea și iubirea către deaproapele, dacă vrem să vedem rodind și crescând în inima noastră floarea dragostei și a iubirii.

Vremuri grele sunt acestea pentru noi și la puțin bine ne putem aștepta pe viitor.

Lumea s'a înmulțit și din ce în ce traiul îl ducem cu mai multă greutate, din ce în ce tot mai multe-s poverile cari dau peste noi.

Cum, dar, voim să putem lupta cu valul vieții, dacă noi ne vom sfășia și pe mai departe într'olaltă, cum vom putea ține pas cu înaintarea, la care a ajuns omenirea, când, noi între noi, ne pierdem timpul cel scump în zavistie.

Astăzi, bade Șofroane, tot mai greu poate omul singur duce poverile vieții, căci chiar de aceea s'a ivit lipsa, ca oamenii să se întovărășească pe toate căile, pentruca așa, mai mulți împreună, să facă aceea ce nu poate face unul singur.

Vedem doar bine cum fac popoarele cumiți cari ne înconjură și cum fac oamenii luminați din alte țări, cari stau în toate privințele mai bine decât noi. De ce oare n'am face și noi așa. Nu e mai bine, ca pătrunși de duhul păcii, de-al iubirii și de-al dragostei față de-aproapele să ne dăm și noi mâna frățește și să începem lucrarea de mântuire economică sub greutatele căreia gemem? N'ar fi mai bine, ca timpul pe care-l petrecem la cărciumă, punând la cale răsturnarea cutăruia sau cutăruia din comitet sau alungarea popii din sat, să-l petrecem împreună ca frații, cu popa în frunte, căutând a ne lumina muntea în cele multe treburi pe cari încă nu le cunoaștem?

Eu cred că da!...

Pentru a putea face însă astfel, trebuie să fim pătrunși de frica de Dumnezeu și să cinstim biserica ale cărei învățături vor să ne dea atât fericirea pământească cât și pe cea vecinică.

Iată și noaptea Paștilor, bade Șofroane!...

Sunetul duios al clopotelor ne chiamă la biserică ca să ascultăm slujba Învierii Domnului.

În beznă întunerecului de-afară se văd licărind raze aurii de lumină cari străbat prin întunerec către casa păcii.

Cu inima curată să mergem și noi și să ne rugăm: „Doamne al puterilor mântuiește-ne pe noi!“ Tu, care dai acum viață nouă arborilor, Tu, care dai putere colțului de iarbă ca să crească, Tu care preschimbi, cu puterea Ta, întreaga natură, schimbă și inima noastră! Fă, Doamne, să incolțească în ea fricelul dragostei, al păcii și al buneii înțelegeri, ca prin faptele noastre, să te preamărim în vecii vecilor, ca pe unul care ești mai presus de veci!...

Christos a înviat!

Și sfânta înviere s'o ajungi la mai mulți ani bade Șofroane!...

Delasântioana.

ȘTIRI.

„Vieța literară și artistică“ încetând să mai apară, d-l Ilarie Chendi trece la „Țara noastră“.

De aci înainte, „Țara noastră“ va apărea și sub conducerea d-sale.

La Teatrul Național din București s'a făcut o schimbare. D-l H. G. Lecca a trebuit să se retragă din sub-direcție și în locul d-sale a fost numit d-l Gusti, unul din cei mai buni cunosători ai tehnicii dramatice.

Impăratul Franz Iosef a trimis lui Wilhelm II, împăratul Germaniei, o depeșă prin care îl felicită că a cumpărat palatul Achilleion din insula Corfu, clădit de împărăteasa Elisabeta, și în care-i spune că e o mare satisfacțiune pentru el să știe că reședința favorită a scumpei moarte e menținută în frumusețea ei de către împăratul Wilhelm.

Acesta a răspuns printr'o foarte călduroasă telegramă.

Un mare incendiu a distrus o parte a mahalalei Chelsea din orașul Boston. Au ars multe palate, fabrici, prăvălii; patru oameni au pierit în flăcări. Preste 15000 de oameni au rămas fără locuință.

Și regele Angliei, Eduard VII. e un iubitor și apreciator al artiștilor. Mai acum câteva săptămâni, el a făcut la Biaritz, o vizită poetului francez Edmond Rostand.

Intorcându-se în Anglia și trecând prin Franța, deși a stat numai câteva ceasuri, în Paris a ținut să se ducă la teatrul Renaissance, ca să vadă frumoasa piesă a lui Henri Bataille, la *Femme nue*, despre care am vorbit și noi...

Programa prelegerilor populare, care se vor ține în despărțământul Hațeg:

I-a	in Totești	la 12 April	st. n. in bis. gr.-cat	la 10 ore a. m.
II-a	„Subcetate“	12	„ „ „ „	„ 3 „ p. m.
III-a	„Silv. de j.“	19	„ „ „ „	„ 10 „ a. m.
IV-a	„Silv. de s.“	19	„ „ „ „	„ 8 „ p. m.
V-a	„Densus“	3 Maiu	„ „ „ „	„ 10 „ a. m.
VI-a	„Rechitova“	3	„ „ „ „	„ 3 „ p. m.

Pescuirea bureților atât de grea până acum, se va face de aci înainte cu un vas sub-marin, inventat de abatele Raoul, vicarul general al diecezei de Cartagina, și de inginerul Rousset.

O experiență făcută în rada Toulon-ului a arătat buna construcție a submarinului; rămâne acum să se încerce o experiență pe coastele Tunisului, ca să se constate siguranța și valoarea lui.

Știință oficială maghiară. Publicul românesc trebuie să cunoască rătăcirile șoviniste, despre care de multe ori credem, că ar fi numai caracterul unei depărtate vremi de nesiguranță romantică.

În 1896, cu prilejul sărbătoririi mileniului, ministerul unguresc al agriculturii, publică o lucrare mare de peste 500 de pagini: *Agricultura Ungariei*, scrisă în nemțește pentru informația străinătății. Un capitol al acestei lucrări se ocupă cu creșterea oilor. Capitolul acesta cuprinde următorul pasagiu caracteristic: „Și în Ungaria de sus, întâlnim încă din evul mediu, o întinsă creștere a oilor, la acea populație imprăștiată, care încă din veacul al XII-lea poartă numele de „Vlachi“. Acest cuvânt trecut din limba gotă în limba slavă — și care se răspândi în toată Europa — însemna la început: venetic. În înțelesul acesta numiau Slavii pe Celți „Vlachi“, iar țara lui „Vlachy“ și tot așa fură numiți „Vlachi“ păstorii, de obârșie necunoscută, din Carpați“.

Fără comentarii.

Condorii Anzilor, un soi de vulturi uriași cari locuiesc în scorburile munților Anzi, din

America, au primit anul acesta vizita lui William L. Finley, tinărul și harnicul președinte al societății pentru protecția animalelor sălbatice, cari se găsesc pe teritoriul țărilor americane.

Condorii sunt niște pasări foarte rare, acum; mai cu seamă cei din munții Californiei, nu sunt mai mulți decât treizeci. Un ou de-al lor se vinde cu 1200—1500 franci.

Insoțit de un mexican care cunoștea locurile, d-l Frindley urcă prăpăstioasele culmi ale munților și după multe cercetări, descoperi cuibul condorului: câteva frunze și pene, deasupra cărora se odihnea un ou uriaș.

Pândind săptămâni întregi, îndrăznețul american fû de față la nașterea puului de condor, la mângâierile părinților.

Zi cu zi, el a văzut progresele viitorului rege al munților, a fotografiat pe părinții acestuia, s'a mai certat din când în când cu ei și au sfârșit devenind prieteni. Pasărea despre care se zice că e cea mai feroce sburătoare, se lăsă să fie mângâiată, „poza“ în fața aparatului fotografic, ba făcea și ea glume, ciupind pe fotograf de mână.

Revista din Paris *L'illustration* publică o mulțime de fotografii ciudate, din cele două sute, pe cari le-a luat aventurierul american din mijlocul acestor pasări uriașe, despre care se va vorbi peste puțină vreme ca despre niște animale antedeluviane.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.
Red. responsabil: OVIDIU GRITTA.

În fabrica de Var din Orlat, se arde și expediază zilnic, în mare și mic,

renumitul
Var de Orlat

liber de piatră și sigură.

Preț moderat, serviciu prompt și real.

I. Banciu & Co.

Orlat.

La Croitoria universală

str. Cîsnădiei 34 SIBIU str. Cîsnădiei 34

Subscrisul imi iau voiă a atrage atențiunea On. Public român asupra croitoriei: mele militare și civile în care se confecționează

reverenzi

și tot felul de uniforme după croiul mai nou.

Totdeauna stau la dispoziția Onoratului Public pentru a pregăti un lucru solid și deplin corespunzător.

Pentru comande cât mai multe, rog pe Onoratul Public a-mi oferi binevoitorul sprijin.

Comandele urgente se efectuează în timpul cel mai scurt.

Semnând cu toată stima:

7-10

I. Petrașcu
m. croitor.

Spre plăcută știre!

După o favorabilă cumpărare, sunt în plăcuta pozițiune a oferi Onoratului public cele mai bune și ieftine articole de primăvară.

Cu deosebită stimă:

Gerson Grünblatt,

Confecțiune de Dame, Domni și copii.

Depozit de pălării și ghete.

Sibiu, Piața mare Nr. 3-5.
Palatul Bodoncredit Anst.

6-10

Banca de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

— din Sibiu —

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, str. Cîsnădiei Nr. 5 (edificiile proprii).

Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.120.131.91 cor.

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,

edificii de orice fel, mărfuri, mobile, vite, produse economice etc.

asupra vieții

în toate combinațiile: capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, de studii, rente pe viață etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent la decedare.

Valori asigurate contra incendiului:
94.975.294 — coroane.

Capitale asigurate asupra vieții:
9.293.195 — coroane.

Dela întemeiere s'au solvit:

pentru despăgubiri de incendii **4.295.120.15 coroane,**

pentru capitale asigurate pe viață **3.760.810.21 coroane.**

Oferte și orice informațiuni se pot lua dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cîsnădiei Nr. 5, etagiu I, curtea I, și la agenturile principale din Arad, Brașov, Cluj și Bistrița, cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.